8 PAGINI, 4 LEI

AXA

8 PAGINI, 4 LEI

ANUL I. — Nr. 11
DUMINICA, 30 APR. 1933

ABONAMENTE:
PE UN AN „ „ „ LEI 80.—
AUTORITĂȚI „ „ „ „ 100 —

PUBLICAȚIE BILUNARA, POLITICA, ARTISTICA ȘI LITERARA

REDACTORI: MIHAIL POLIHRONIADE ȘI IOAN-VICTOR VOJEN

Administrația: I. V. Vojen, Str. Aureliu, 16 București, III.

Morala eroică

de IOAN VICTOR VOJEN

Cugetătorii tineri și bătrâni, politicianii uzați sau numai aspiranți lansează idei, clădesc noui sisteme de conducere, fabrică edificii sociale intregi etichetate strident, țipă cu toții pentru o reformă din temelii a Statului. Și totuși, nici unul nu-și dă seama că toate teoriile și toate sistemele — oricât de perfect fabricate vor fi — nu vor da niciodată nici un rezultat, nu vor indrepta niciodată nimic dacă ele nu vor crea ceva: un om nou, o nouă conștiință românească și-o nouă morală socială și individuală!

In actualul Stat democrato-capitalist individul dotat are dreptul și putința să-și desvolte la maxim forțele. Cu un cuvânt să acapareze situații, bogății, totul in dauna colectivității. Cumulul de bunuri in unele țări, și de curând și la noi, apare insă ca o piedică in calea statului. In calea propășirii sale.

Până astăzi această stare a fost posibilă. Viața Statelor a fost ușoară. Dela o vreme a inceput insă un nou capitol in istorie. O nouă fază. O fază tragică. Țările cari altădată trăiau parazitar, din munca altora, astăzi prin trezirea conștiinței vasalilor, trebuesc să înceapă să se hrănească prin munca lor proprie. Lupta pentru existență dusă până acum cu atâta greu și inverșunare numai de indivizi va fi de-acum și in viața statelor. De aici nevoia fiecărei nații de-a trăi intr'o veșnică incordare, de-a fi in totdeauna gata de luptă, de a-și avea strinse in mână gata, disciplinate, toate forțele ce le posedă. Sub soare sunt prea multe popoare și cele slabe vor pieri.

Pentru ca această mobilizare de forțe să fie posibilă, la conducere — in locul massei amorfe și inconștiente — vor trece minoritățile pregătite și capabile. Dar procesul acesta va fi invers decât cel existent astăzi in selectarea conducătorilor. Astăzi conducerea inseamnă situație, profit personal, avantagii. Mâine va insemna sacrificiu, renunțare, jertfă!

Conducătorii de mâine, prin greutatea misiunii lor vor trebui să se dăruie cu totul nevoilor colectivului.

Ei, cei dintâi, să aibă această forță a sacrificiului intreg. Numai atunci elitele il vor urma. Conștient. Ceeace se intâmplă in Rusia sovietică este pentru viața spirituală a omenirii un rezultat nul. Conștiința morală a lumei n'a folosit nimic. In nici un fel n'a mers un pas mai departe. Acolo jertfa in folosul colectivității este silnică. Când puterea iși va retrage mâna, oamenii iși vor relua viața lor de odinioară. Viața de luptă de frate, de impilare a aproapelui. Pentru că acolo sacrificiul a fost impus. Ideia eroică a jertfei n'a pătruns sufletele, n'a fost o necesitate a conștiințelor. Ci numai o apăsare din afară, despotică.

Pentru a creia o nouă morală a jertfei, trebuesc conștiințe libere. Cei dotați vor renunța singuri pentru colectivitate, la posibilitățile lor de viață materială. Și prin acest gest vor fi cu adevărat o „elită". Prin ei și sub mâna lor Statul insuș iși va schimba obiectivul, intregul sens al existenței sale actuale: indivdul izolat! Cetățeanul! Ținta și intreaga sa rațiune va fi: colectivitatea, neamul!

Eroismul, spiritul de jertfă, trebuește insă educat in generațiile ce vin. Nimeni nu mai crede astăzi in generația căruntă. In posibilitățile ei spirituale.

Această educație se va face insă in afară și altfel decât pe calea obișnuită, oficială. Care este neputincioasă.

Ideia jertfei va trebui sădită de oameni cari au dovedit că au ei cei dintâi această calitate. Conducătorii actuali și spiritualitatea oficială, egoistă, sceptică, conruptă, nu are această forță. Numai un revoluționar, numai un om care se ridică in contra ordinei și moralei actuale, numai acela va putea vorbi in numele unei noui credințe. Și numai acela va avea răsunet in inimele celor tineri. Chiar in cele tinere de tot, încă pe băncile școalei. Pentru că altfel atmosfera și mentalitatea actuală ii va perverti, luându-le orice posibilitate de indreptare.

Generațiile ce vin vor trebui să trăiască pentru stat, pentru neam. Astăzi oamenii trăiesc pentru ei, primul lor gând și unica lor preocupare sunt ei inșiși! Viața lor mică! Mâine — pentru ca poporul român să-și poată continua traiul intre celelalte neamuri — fiecare dintre noi trebuie să trăiască pentru patrie! Ființa noastră fizică, viața noastră toată, trebue să ne apară ca ceva neinsemnat, mic, pe lângă viața neamului. Jertfa de sine pentru țară trebuie să fie in conștiința fiecăruia nu o datorie ca astăzi, dar un act sfânt, mitic, un sens al trăirii aici pe pământ.

In zilele noastre dăm un an sau doi pentru țară. Servind sub arme. Ni se pare un abuz. Ne revoltăm.

Noua morală va creia din generațiile ce vin, oameni noui, cari vor considera fapta de-a servi statul ca prima și cea mai sfântă datorie. Dascălii de astăzi pleboși și limfatici, cresc copii in spaima și oroarea războiului. Sunt dascăli cari conrup, cari făptuesc ca trădătorii. Pentru că lupta intre popoare nu va înceta niciodată.

Dascălii de mâine vor fi viteji cari invață altfel decât școala, altfel decât programele, altfel decât regulamentele. Cari pentru mentalitatea stăpânitorilor miopi de astăzi — conrup. Dar cari crează noul om, noua conștiință românească. Prin faptă. Prin pildă!

Contra celor cari astăzi dețin puterea in stat, lupta este nu numai o necesitate, dar o datorie. Prima datorie. Tocmai pentru salvarea statului. In contra acestui pumn de oameni, cari incep astăzi lupta, stăpânitorii și profitorii vor intrebuința toate armele ce le stau la indemână. Și-i vor lovi oricum. Pe orice cale. Chiar mișelește.

De aceea, pentru ca să invingă, pentru ca să poată trece peste toate piedicile, mâna aceasta de oameni, trebue să fie o mână de eroi. Să se poată jertfi in fiece clipă. Și din pilda lor, din sacrificiul lor mut, fără cuvinte, va naște noua morală, morala eroică! Pe puterea căreia se va clădi noul stat românesc și care singură va da viață și temeinicie doctrinelor, sistemelor și teoriilor!

IOAN VICTOR VOJEN

O îndoită imposibilitate

de Nicolae Roșu

Intelectualii români, scriitori și artiști, au semnat un „viguros" protest împotriva exceselor antisemite din Germania. Pe bălegarul democrației, stropit cu dejecțiunea spirituală a marei revoluții, pot crește nestingherite tot felul de ciuperci otrăvitoare. Umanitarismul intelectual poate pulula și el în voe.

Să-i admirăm splendoarea utopică și să-i înscriem o fișă în cavoul morților premature. Intelectualul „rumun", candid, inocent și dezinteresat în acțiunele sale, poate evolua dela tija feciorelnică a „Crinului Alb", la impudicitatea spinoasă a „Laurului Negru". Este în drepturile lui, de consecvență cu el însuși, să oscileze cabotin și farseur pe sârma echilibristicei de panoramă a ideilor. Nu ne surprinde și mai ales, nu ne produce o dezamăgire.

Un apel, al intelectualilor români, care cere adeziunea tuturor celor ce văd în antisemitismul german și în fascismul italian „o întoarcere la barbarie", este o imposibilitate de fapt. Pentrucă, foarte puțini din adevărații intelectuali români vor subscrie acest manifest. Iată și dovada: din primii șase semnatari, cinci sunt evrei: F. Aderca, Camil Baltazar, Urez Bendor, H. Blaz'an, F. Brunea-Fox. In pomelnicul celor 32 de semnături, flancate de Dima Fux, Marcel Iancu, Barbu Lăzăreanu, M. H. Maxy, I. Sternberg, Dr. Ygrec, figurează și d-nii Șerban Cioculescu, Gh. Călinescu, Cicerone Teodorescu, Zaharia Stancu, Mircea Eliade, Sandu Tudor și Paul Zarifopol. Restul, este caracudă. Actrițe de mâna treia și publiciști neprecizați în breasla scriitoricească. Anihilări: d-nii Mircea Eliade și Sandu Tudor subscriu împotriva „atmosferei medievale". Și bisericosul publicist care conduce „Floarea de foc", se alătură raționalistului democrat Șerban Cioculescu. Ce împreunare sterilă. Căci, închipuiască-și oricine, că acești intelectuali să activeze în cadrele unei acțiuni comune.

Din toți semnatarii n'ar mai rămâne decât F. Aderca și ejusdem farinae. Privită sub acest aspect, semnătura adevăraților intelectuali români, pe un manifest împotriva fascismului și a antisemitismului, este un act de complezență. O compătimire, care se alătură platonic pe un apel redactat de evrei. — Iată unde se află imposibilitatea de fapt: nu se vor găsi niciodată în această țară 32 de adevărați intelectuali români, care să semneze un astfel de manifest. Intelectualii evrei sunt nu numai inițiatorii, dar și elementele indispensabile, pentru a umple acest gol. Altfel manifestul rămâne o imposibilitate, iar apelul care trebuia să adune adeziuni, trece în intrarea unui boicot general.

Dar, să trecem la celălalt aspect, la imposibilitatea de drept de a solidariza revolta intelectualilor români de suferința evreilor din Germania.

Fascismul și hitlerismul, sunt mișcări oficiale, încadrate unor state și unor națiuni. Poate intelectualul român să modifice starea de lucruri din Germania sau din Italia, fără să pericliteze politica externă a statului român? Evident că nu! Intelectualii români, nu sunt cetățenii lumii, ei sunt în funcție de națiune și statul pe care-l servesc. Cu evreii din Germania, nu pot fraterniza nici măcar evreii dela noi, fără să-și demasce totodată dubla lor naționalitate. Evreii din România, au hotărît boicotarea mărfurilor germane. Fără deosebire. Trecând peste tratatele și convențiunile noastre comerciale cu acest stat. Abdicând dela calitatea lor esențială de cetățeni români, pentru a promova aberația unei solidarități internaționale a evreilor din întreaga lume. De ce intelectualii români, semnatari ai manifestului pe care-l discutăm nu boicotează și ei valorile culturii și civilizației germane? Pe două planuri deosebite, acțiunile acestea sunt corelative. Stăruim în această întrebare, și gata suntem oricând, să ne închinăm în fața unui manifest al intelectualilor români, care s'ar ridica mai presus de cultura și civilizația germană. Ar fi o confirmare suverană a punctului nostru de vedere.

Un apel al intelectualilor români și evrei, împotriva fascismului și a național socialismului german, este o mixtură ignobilă, pe care oamenii sinceri și adevărații prieteni o repudiază. Cel mult o afacere de gașcă, o complezență prietenească, lipsită de suflet și condamnată să rămâe fără ecou. Nu de aceasta au nevoe evreii din România, fie ei chiar intelectuali.

Încă odată, evreii trebue să se simtă izolați în această compătimire platonică. Este singura lor mângâere.

O mângâere biblică, și de moarte. Chinul provocat de aberația solidarității internaționale, a evreilor din România, intelectuali sau nu, ne lasă reci și nepăsători. Vina este a lor, și numai a lor. Crâncena realitate a exodului, continuă să confirme prorocirele înscrise în Biblia umanității.

NICOLAE ROȘU

Revista presei

DEMOCRAȚIA RAZBOINICĂ

Dacă ar voi să dovedească într'adins că afirmațiile lui Ch. Maurras despre belicismul democrației sunt adevărate, democrații n'ar fi procedat altfel.

D. Daladier sună goarna, pentru strângerea rândurilor democrației universale. Imediat semiții dela noi, în *Dreptatea* și în *Adevărul*, răspund *prezent !*

Dreptatea din 26.IV publică un articol despre „Unitatea forțelor democratice", care arată că ideia cruciatei democratice nu-i lasă deloc să doarmă pe așa zișii pacifiști:

„In acest sens a vorbit d. Daladier. Premierul francez a preconizat ca unică soluție, menținerea unității tuturor forțelor democratice, pentru destrămarea căreia activează curentele extremiste reacționare... In fața nebuniilor colective, ajunse în unele state la conducere".

Ne oprim aci: Observați cum vorbește oficiosul guvernului, lăsat pe mâna unor jidani inculți, despre Italia și Germania ! Și apoi se vor mira de consecințe.

Iar B. Brănișteanu (*Adevărul*, 26/IV) scrie un interminabil articol în aceiași chestiune, întitulat „Solidaritatea democrației", din care extragem:

„Revizionismul, cel rezonabil, inscris în tratate, ar fi venit poate cu vremea. In tot cazul el era pe linia progreselor posibile ale politicei externe a guvernelor democratice ce a avut Reichul".

Ceiace inseamnă că pentru marxiștii Germani se putea acorda o revizuire „rezonabilă". Ca și cum se poate ști unde începe cea rezonabilă ! Odată începută revizuirea, cine-ar mai putea-o opri ? Evident chestiuni pe care B. B. refuză să le discute. *Et pour cause...*

COMEMORAREA UNIRII BASARABIEI

Cu privire la comemorarea celor 15 ani dela alipirea Basarabiei, citām din articolul „In loc de recapitulări festive" al d-lui P. Șeicaru (*Curentul*, 10/IV):

„Rând pe rând partidele au făcut în Basarabia cea mai nătângă politică, lăsând păcătoșeniei partizanilor jocul liber al tuturor sâmicelor apucături. Nimeni nu s'a gândit că.. abuzurile revărsate ca un puhoi de lături, vor forma mediul cel mai prielnic insurecției din umbră... Dacă aceste serbări nu vor insemna și un examen de conștiință — acea teribilă confruntare a fiecăruia cu propria lui activitate, nu vor însemna aceste festivități și o desmeticire națională. Naționalismul inseamnă o curagioasă confruntare a realităților politice; o aprigă încordare de voință, ce vrea să facă parte în istorie marilor chemări ale rasei".

Dar cine se mai gândește la aceasta ? Toți politicianii noștri, robi ai ideologiei semite dela Geneva și tributari ai reclamei foilor semite dela noi, fug ca de necuratul de naționalism și de idea națională. Și totuși numai dela întronarea acestei idei în viața statului nostru mai poate veni mântuirea. Iar fiindcă cei mai mulți dintre cei maturi nu vor să înțeleagă această chemare a realității naționale, datoria tineretului este cu atât mai imperativă și mai absolută. Cei ce lipsesc dela această chemare, merită să fie sclavii demagogiei parlamentare.

PROVOCATORII

D. N. Crainic are toată dreptatea să scrie în articolul „Provocatori și mistificatori" (*Calendarul*, 23/IV):

„Primii turburători și primii vinovați sunt evreii. Ei au terfelit pe germani în întruniri publice; ei au declarat boicotul intern al mărfurilor germane... In ceiace privește raporturile României cu Germania, aceiași presă evreiască mistifică intenționat adevărul. Fiindcă Germania de azi e antisemită, această presă o înfățișează ca dușmană de moarte a României".

Ceiace evident nu e și nu poate fi adevărat. Dealtfel o cât de fugară spicuire a presei jidovești din România dovedește că ea este provocătoarea:

Ion Pas (?) scrie în *Facla* (9/IV) un articol în care califică regimul hitlerist drept „Regimul care primește palmele" în care spune dealtfel și multe prostii:

„Punțile de eventuală înțelegere și colaborare între guvernul național socialist și conducătorii destinelor celorlalte țări sunt, credem, rupte definitiv".

Ca și cum e destul să creadă aceasta Ion Pas (care nu e nici Ion și nici Pas) ca să fie așa ! Dovadă prietenia cu Mussolini și ochii dulci pe care i-i face Mac-Donald ! Dintre acești impertinenți nu putea lipsi nici Fagure-Galoș, care scrie nenumărate inepții în *Lupta* (11/IV). Bineînțeles nu le putem reproduce pe toate, căci ar trebui să sacrificăm toată pagina ! Iată, de pildă:

„Conștiința universală strigă Germaniei că e pe marginea prăpăstiei. Al ei va fi meritul dacă va reuși s'o oprească. Nu a ei va fi răspunderea dacă națiunea germană se va lăsa prăbușită de o aventură".

Senatorul guvernamental a vrut să scrie desigur Alianța sionistă internațională, și corectorul nepriceput i-a scos „conștiința". Ce-o fi vrut să spună corectorul, s'a întrebat desigur Jupân Fagure când a citit, a doua zi, cuvântul „conștiință" ? Cât privește amenințarea, ea e ca de obiceiu impertinentă.

Ceiace ne miră e însă prezența d-lui Iorga în acest cor semit. D-sa e nemulțumit de tot ce face Hitler. In *Neamul Românesc* se războește mereu cu cancelarul Germaniei; în articolul „Noul Reich" (14/IV) scrie despre unificarea Reichului:

„Opera lui Bismark, cruțătoare pentru toate amintirile trecutului, se desființează printr'unul din ucazurile improvizației hitleriste, pentru care nimic nu există decât ce i se pare a fi necesitatea zilei de astăzi".

Oricum, e imprudent pentru d. Iorga să vorbească de improvizație... In numărul de la 26/IV, D-sa are un alt articol: „Una e d. Mussolini, alta d. Hitler", în care contestă cancelarului german orice valoare, deoarece nu-i vede realizările (ca și cum în 3 luni se poate schimba totul, și ca și cum n'ar fi schimbat destule !). Și atunci e cu desăvârșire caraghioasă supărarea aceleiași foi, împotriva articolului publicat de un oarecare K. von Strautz în revista germană *Mannus*, care ce-i drept spune multe bazaconii. Dar ceiace a supărat *Neamul* este tonul nu tocmai deferent la adresa d-lui Iorgo ! In orice caz cele spuse de necunoscutul german nu-i pot fi puse în sarcină, deoarece sunt aproape numai părerile d-lui C. Diculescu, care nu e hitlerist, ci profesor român !

Repetăm însă, poziția d-lui Iorga și a *Neamului Românesc* alături de presa semită este cel puțin curioasă, dacă nu chiar revoltătoare.

DUȘMANII NOȘTRI

A înțeles toată lumea că e vorba de Jidani, care atunci când nu sunt plutocrați corupători, sunt comuniști. Și fiindcă indolența oficialității noastre îi face să nu se mai sfiiască, iată-i pe jidanii-români (!) studenți, editori ai unei foi comuniste „Drumul nostru" — la Paris. Despre aceștia vorbește d. N. Crainic în articolul „Dușmanii Noștri" (*Calendarul*, 9/IV):

„Corespondentul nostru ne scrie că român-neaoș nu există, poate ceva sămânță de basarabeni, și că acești studenți „români" sunt evrei din țară cari studiază în Franța. Ca dovadă, ne alătură câteva ziare franceze de dreapta, unde se protestează vehement împotriva invaziei studenților evrei din România și Polonia... Aceste organizații internaționale revoluționare sunt permanente focare de infecție a civilizației europene".

Și să nu ne mirăm dacă mâne-poimâne din pricina acestor lepădături, adevărații studenți români nu vor mai putea să-și urmeze cursurile în Franța !

BATJOCORIREA INVALIZILOR

Toate guvernele tuturor partidelor și-au bătut joc sistematic de invalizii de războiu. Iar „guvernul de ardeleni e vitreg cu invalizii Ardealului", după cum arată Dr. N. Roșu (*Curentul*, 11/IV):

„Cine nu a văzut un veteran cerând pomană la un colț de stradă, om bătrân cu pieptul acoperit de decorații, nu cunoaște încă stupida ingratitudine oficială. Cine nu a văzut încă invalizi călcați în picioare de ciomăgașii electoralelor protecții, încadrați în haină de polițiști, nu-și va putea niciodată imagina o scenă mai revoltătoare... Invalizii Ardealului nu pot tăinui în sufletul lor îndoliat desmoștenirea unui guvern de ardeleni".

Fiindcă diverșii Boili au fost ocupați cu tranșarea favorabilă a drepturilor la pensie ale funcționarilor unguri cari au refuzat jurământul către statul român ! Iar generația tânără va avea aceiași soartă după cel dintâi războiu, dacă se mai lasă înșelată de tarabele diferitelor partide.

CATEVA MINUTE IN HRUBELE MASOICE

Intr'unul din ultimele numere ale masoicului „Adevăr Literar", Mihail Sadoveanu scrie despre foștii săi tovarăși întru masonerie:

„S'a dovedit însă că unii dintre masoni au organizat servicii de spionaj în presă și în lumea politică. S'a transformat... masoneria în profesie lucrativă. Există indivizi cari n'au altă profesie decât masoneria... Până și un excroc a fost avansat cu câteva zile înainte de arestare, deși forurile competente fuseseră puse în cunoștință de cauză".

Iată deci că masoneria este zugrăvită fidel de către unul dintre marii ei 33. D. N. Crainic își închee un articol din *Calendarul* (25/IV) despre „Propaganda masonică", cu următoarele rânduri:

„Iată oameni buni, ce e masoneria numai într'o latură a ei ! N'o spunem noi, ci o publicație masonică, indignată(?!) ea însăși de atâta porcărie!"

Și pentru a părăsi această cloacă, câteva rânduri din articolul „Mizerabilul" de Toma Vlădescu (*Calendarul*, 20/IV; mizerabilul este, natural, Mihail Sadoveanu):

„Dacă scriitorul a murit, trăește în schimb un mișel de om gras cât toți porcii Moldovei, și pe care l-a arendat în zilele acestea de declin toată pleava antinațională a României de azi. De aceia ecoul desgustului unanim este astăzi o sfântă revoltă: „Imbecilul ! Dar parcă mai mult: Mizerabilul !"

Cei mai bun lucru: și una și alta !

AMNISTIA

Cine putea să ia apărarea pușcăriașilor, dacă nu jidanul Ion Pas (?) dela *Facla* (14/IV), care-și sfârșește articolul cu strigăte disperate de om care se scufundă:

„Amnistia ! Amnistia generală. Iată ce se impune cu atât mai urgent cu cât actul acesta de generozitate și înțelepciune politică a fost efectuat aiurea fără ca temeliile statelor respective să fi suferit zdruncinări. Până când ne va fi dăruit prilejul de a o saluta cu entuziasm, nu vom osteni s'o cerem celor îndreptățiți s'o acorde".

Aceasta desigur pentruca, alături de ceilalți borfași, toți jidanii condamnați pentru comploturi comuniste să fie liberi să înceapă altele. Efectele nefaste ale amnistiilor și grațierilor repetate le arată, cu cifre precise, *Universul* din aceiași zi, articolul respectiv terminându-se cu următoarea justă concluzie:

„In aceste condițiuni, se înțelege că grația regală și amnistia, departe de a fi o binefacere, dimpotrivă devin adevărată nenorocire pentru societate și pentru țară".

Dar ce-i poate păsa unui oarecare, de țara care nu este a lui ?

TRADAREA POLITICIENILOR

Toți politicienii din toate partidele — până și d. Iorga, politician fără partid, care știe pe degete câți români gem sub jugul străinilor asupritori — se desinteresează complet de soarta bieților români din Peninsula Balcanică. Cu privire la soarta „Românilor din Tesalia", d. Dragoș Vrânceanu scrie un animat articol în *Curentul* (21/IV), din care citām:

„Acum câtva timp locuitorii orașului Tricala (din Tesalia) au cerut guvernului grec recunoașterea dreptului de a înfiinta o școală și o biserică românească. Acest lucru nu li s'a admis deși sunt în număr de câteva mii. Pentru acest lucru e nevoie ca ei să lupte".

Dacă guvernul român ar închide îndată una din școlile grecești din România, bieții Români din Tesalia ar avea numai decât școli. Dar decât să facă un asemenea gest de energie, d. Gusti preferă să mai închidă câteva școli românești, ca să nu mai poată învăța carte decât odraslele celor din câte 7 consilii de administrație !

MUȘAMAUA...

S'a întins de tot peste afacerea Skoda, care a devenit o simplă afacere a lui Szeletzky. Dar până la urmă și acesta va fi scos din cauză, cum bine spune d. I. Dimitrescu în articolul: „Ii vom cere și scuze !" (*Curentul*, 25/IV):

„Deci Szeletzky va tăcea până la urmă. Deci uzinele Skoda îl vor pescui de pe vrana pușcăriei, până la sfârșit. Deci — la urma urmelor — îi vom cere scuze lui Szeletzky. Noi toți, adică și dv. și eu !"

Noi nu, și sfătuim și pe talentatul gazetar să nu facă acest lucru ! Iar cu privire la cauzele adevărate ale acestei afaceri, citām concluzia articolului „Xenomania democrată" de d. Dragoș Protopopescu (*Calendarul*, 13/IV):

„Și asistăm atunci la cazul Szeletzky. Și la cazurile ce vor veni. Și care se vor rezolvi pe calea aceluiași cifru democrat, în numele aceleiași democrații xenomane și romănofobe, pentru care apărarea țării, viața copiilor copiilor tăi e mai puțin scumpă decât mâna singură — dar care dă cât două ! — a unei lifte clunge !"

Pentrucă nu numai la noi, dar pretutindeni, democrația este regimul străinătății și al străinilor. Cine nu crede să privească bine !

RASPUNS D-LUI S. MEHEDINȚI

Mărturisim sincer că nu ne mai așteptam să găsim sub iscălitura d-lui S. Mehedinți, un articol așa de just ca cel publicat în *Cuvântul* (21/IV) despre „Cum ne-am așternut", cu privire la opacitatea tuturor politicianilor noștri cari n'au avut nici o grijă de frontierele țării, artificial înstrăinate de foștii stăpânitori. Ar fi totul de citat, dar ne mulțumim cu această frază, care merită răspuns:

„Firește, nu cerem răspunsul dela oamenii de partid. Dar ne interesează foarte mult ce cugetă noua generație, care va duce tot greul zilei de mâine și va trebui să apere acea graniță cu prețul oricărui sacrificiu".

Desigur că o vom apăra până la moarte; dar înainte de a pleca pe front, va trebui să avem grije de pedepsirea câtorva dintre marii vinovați. Ceiace cere d. Mehedinți nu se poate decât prin înlăturarea partidelor politice — fără excepție — și prin instituirea unui regim naționalist integral.

Numai acesta va putea remedia răul pe care l-au făcut românismului, din meschine interese electorale și din opacitate democratică, toți cei ce ne-au guvernat. Și anume va putea proceda urgent la o colonizare a elementelor românești rezistente (olteni și macedoneni) dealungul *tuturor* frontierelor, bine susținuți în tot momentul de o oficialitate care va trebui să simtă odată românește în țara românească ! Cei ce spun altfel, sunt interesați sau inconștienți. Trăim ceasul al 11-lea al vieții însăși a Românismului, și dacă nu ne trezim nici acum, nu ne vom mai trezi niciodată. Răspunsul generației tinere este lupta contra relelor, dar prin înlăturarea *tuturor* cauzelor *acestor* rele: partide, parlament, democrație și *tutti quanti !*

Și așteptăm răspunsul d-lui Mehedinți, la acest răspuns al nostru.

ZYRAX

Partidul liberal și minoritățile

de ZYRAX

Un partid care de atâta vreme se socotește succesorul legitim al tuturor guvernelor ce s'au perindat în ultimii trei ani — cum este partidul liberal — și care în timpul din urmă caută să-și precizeze principiile după care ar trebui să se conducă în guvernarea ce va să vină, nu putea trece cu vederea nici problema minorităților din România. De aceia nu ne-a surprins de loc faptul că în „adunarea profesională" dela 10 Aprilie trecut, partidul liberal al d-lui Duca a simțit nevoia să-și precizeze planurile de viitor și cu privire la politica minoritară.

Ne-am fi așteptat totuși ca soluțiile propuse să se inspire într'adevăr dela realitățile noastre specifice, iar nu din considerații de ordin general ce nu pot da nici o soluție reală acestei probleme de o atât de covârșitoare importanță.

Cu atât mai mult cu cât la datele introductive prezentate de d. Valeriu Roman și la vorbăria absolut inutilă și inconcludentă a d-nei Glogoveanu și a d-lui Șerbescu, d. prof. Nistor a adăugat o expunere într'adevăr cuprinzătoare a procesului istoric din care s'a născut această complicată problemă, așa că punctele de plecare nu lipseau. Dar, dacă, uneori și destul de timid de altfel, d-sa a pus câteva puncte pe i, moțiunea pe care a prezentat-o ca încheere și pe care și-a însușit-o adunarea „profesională" a partidului liberal, ne dovedește pe deplin cât de mare dreptate am avut când am arătat că partidele politice sunt incapabile să se oprească la adevăratele soluții impuse de însăși problema existenței statului național românesc.

Când d. Nistor crede că nici unul „din grupurile minoritare din țară nu este așa de puternic și numeros ca să poată împiedica sau altera desvoltarea firească a neamului nostru în năzuințele sale politice, economice și culturale" și că „ele nu pot schimba caracterul național unitar al statului nostru", este evident că însăși concepția dela care pornește e cu desăvârșire greșită. Pentru că numai cine nu vrea, nu vede că minoritatea maghiară și cea germană ne-au luat-o înainte din punct de vedere cultural în Transilvania, iar din punct de vedere economic *toate* minoritățile (cu excepția celei turco-tătare) stau infinit mai bine decât populația majoritară românească.

Aceste triste realități sunt de altfel perfect explicabile.

Dela închegarea noastră națională, toată energia de aproape 15 veacuri ni s'a încordat și ni s'a consumat într'un singur scop: menținerea ființei noastre naționale împotriva dușmanilor din toate părțile. Dacă am reușit în domeniul etnic, aceasta nu s'a putut decât tocmai cu prețul sacrificării aproape totale a desvoltării firești în toate celelalte domenii — și deci și în cel politic, economic și cultural.

Tocmai de aceia astăzi elementul românesc este cel mai defavorizat în statul care ar trebui să fie al lui și pe care partidele politice se încăpățânează să i-l refuze, pentru a-l putea oferi... cetățeanului

Toate concesiile făcute în trecut, cu care partidul liberal n'ar trebui să se mândrească, și toate cele pe care le promite și pentru viitor minorităților, în 4 din cele 9 puncte ale moțiunii, ar fi trebuit făcute exclusiv elementului românesc, pentru a-i înlesni să recâștige terenul pierdut dealungul secolelor prin vitregia împrejurărilor. Cări ori cât de pronunțată ar fi „puterea de viață" a populației majoritare românești, ori cât de numeroasă ar fi această populație, optimismul nu este întotdeauna o atitudine de adevărat om politic. Aceste calități naturale ale populației românești trebue potențate la maximum de stat și pentru stat. Dar pentru ca aceasta să poată deveni o realitate, elementului românesc trebue să i se recunoască în chip indiscutabil primatul politic

Pentrucă, în situația actuală, „caracterul național unitar al statului" nostru este de fapt inexistent: regiuni întregi sunt cu totul înstrăinate, cele mai multe din orașele provinciilor alipite și ale Moldovei sunt copleșite de minoritari și aproape toate domeniile de activitate creatoare sunt acaparate de minoritari.

Partidul liberal, declarând că „are nevoe de concursul minoritarilor la munca de consolidare a statului" dovedește că nu poate înțelege nici care e importanța problemei minoritare și nici acest imperativ categoric al situației actuale. Și nici un om de bună credință nu are dreptul să-și închipue că metodele care au dat greș în cei 15 ani dela Unire, vor putea schimba mersul nenorocit al lucrurilor. Ne trebue alte sisteme și alți oameni.

In tineretul naționalist este toată nădejdea, numai dela concepția statului național căruia i se integrează, poate și trebue să vină mântuirea!

Spre o nouă orientare a muncitorimei

de R. Pavel

Niciodată muncitorimea română n'a avut o soartă mai nenorocită ca acum și niciodată n'a fost mai desorganizată și mai desorientată. Fracționată într'o serie de partide socialiste, lipsită de conducători sinceri și capabili, ea nu mai reprezintă o forță care în 1918, imediat după războ, număra 150 de sindicate cu 85.000 de membri și care trimetea 7 deputați în Parlament. Toată răspunderea situațiunii cade desigur în sarcina conducătorilor ei, fie că au părăsit mișcarea, fie că continuă și acum a o mai conduce.

După greva din 1920 începe desbinarea între conducători cari se împart în două tabere: socialiști și comuniști. Mișcarea muncitorească slăbește enorm; abia în 1927 partidul Social-Democrat fuzionează cu partidele social-democrate din teritoriile alipite; el nu obține totuș decât 50.000 voturi pe jumătate cât în 1918. Conducătorii social-democrați în loc de a intensifica organizarea și a o verifica cu prilejul alegerilor libere din 1928 când luptând singuri s'ar fi putut vedea rezultatul muncii, preferă să meargă cu guvernul în schimbul a 9 mandate acordate prin bunăvoință. Cartelul acesta era începutul unei serii de capitulări și concesiuni; de o atitudine fermă nu mai putea fi vorba în viitor. Greșala de a renunța la lupta hotărâtă se vede bine în 1931 și 1932, când luptând în opoziție, lipsit de sprijinul guvernului, partidul nu mai poate trimite decât 7 deputați reprezintând 95.000—100.000 voturi.

Fracțiunea comunistă care începuse a face propagandă pe cale subversivă, apare și pe cea legală sub firma Blocului Muncitoresc și Țărănesc, desființat recent cu ocazia stării de asediu.

Cu fonduri suficiente, el a dus o vie propagandă, corupând parte din socialiști și instigând adesea la revoltă; succesul electoral din 1931 când a obținut 74.000 voturi, face ca în anul următor să fie oprit de a mai depune liste și obține numai 12.000 voturi. Parte din muncitorii comuniști votează cu partidul Socialist Independent, parte se infiltrează în partidele politice (naț. țăr.).

INCA DOUA PARTIDE MUNCITOREȘTI

Partidul Social-Democrat suferе în 1928 prima sciziune: un grup important în frunte cu doctorul Ghelerter se retrage și înființează partidul „Socialist Independent". Grupul se retrăgea motivând abdicarea partidului S. D. dela programul marxismului ortodox. Scopul însă era de a duce o acțiune comunistă internă, nesubordonată internaționalei III, comunism care avea să se modeleze specificului local. In plus Dr. Ghelerter avea nemulțumiri personale fiind neglijat și neasigurându-i-se un loc de deputat. Muncitorii au înțeles intrigăriile și interesul personal căci după 4 ani de organizare noul partid nu colectează decât 7500 voturi.

Nemulțumirile muncitorilor cauzate prin lipsa de lucru, prin salarii de mizerie și nerespectarea drepturilor câștigate, se resfrâng asupra conducătorilor celor trei fracțiuni: ei sunt sătui de vorbe; de ani de zile li se cântă acelaș cântec: lupta contra capitalismului, lupta de clasă și alte lupte din care el iese istovit și cu nimic îmbunătățită soarta sa. Neîncrederea în conducătorii și în apropiata dictatură a proletariatului", face ca parte din ei să părăsească mișcarea și să lupte în grupări cu program mai apropiat de realități.

Numai în Ardeal într'un singur an P. S. D. pierde 20.000 voturi din 50.000 de voturi, voturi cari merg la țărăniștii lupiști, cari au expus un program f. apropiat de cel socialist și la Garda de Fier, singura mișcare de dreapta care dă o deosebită atenție îmbunătățirii soartei muncitorului român, a cărui încredere era natural s'o câștige după ce o câștigase pe aceea a țăranului.

Parte din fruntașii socialiști s'au sesizat de această situație și pentru a nu scăpa din mână muncitorimea pe care de ani de zile o amăgesc, s'au retras pe rând pentrucă în primăvara aceasta să înceapă fățiș lupta contra celorlalți fruntași social democrați. Grupați în jurul ziarului „Unificarea Sindicală" cei cari s'au retras împreună cu cei cari au fost excluși au pus bazele unui nou partid denumit „Socialist". Corifeii noului partid C. Popovici, Radian, etc. cred că sub o nouă firmă și un nou semn vor mai putea avea încrederea muncitorilor.

AMESTECUL MINISTERULUI MUNCII

Din neînțelegerile fruntașilor P. S. D. au rezultat două lucruri: 1) că partidul e falimentar, lipsit de puterea de a strânge fracțiunile cu atât mai puțin de a nu le da naștere, II) că elementul de conducere e complect incapabil, compromis și nesincer. Conducătorii în frunte cu democratul Mirescu, Flueraș, Moscăuțeanu, Moscovici, etc., deputați de profesie, au fost gata oricând la compromisuri în paguba muncitorimii. Ei cari cântă mereu dărâmarea burgheziei, acceptă de la statul burghez fonduri grase având fiecare, peste cei 30000 diurnă parlamentară, diurne de zeci de mii de lei, fie ca făcând parte din comisii de studii (șomaj, plasare, congrese internaționale), fie ca sume pentru menținerea mișcării social-democrate, alocate drept subvenții date către Confederația Generală a Muncii sau pentru cooperative, Casa Poporului (12.000 lei) revista „Mișcarea Socială", ziarul „Lumea Nouă".

Un lucru pare suspect: interesul Statului burghez de a susține bănește un partid care urmărește tocmai răsturnarea lui. Sau sunt numai calculele ministrului muncii în diferite scopuri. Frățietatea „excelenței" cu „tovarășul" Flueraș s'a văzut mai ales la banchetul dat în onoarea celui din urmă, când s'a băut șampanie ca între cei mai veritabili burghezi și când ministrul ce depusese jurământ regelui benchetuia cu „socialiștii" în cântec de republică și steag roș al internaționalei.

Consecințele cred că se vor vedea: muncitorimea își cunoaște acum profitorii și trădătorii și-și va căuta un drum nou. Ea nu vede la fruntașii stângii să fi indurat măcar în parte suferințele fruntașilor dreptei.

Greșelile voite ale conducătorilor au fost nenumărate: în parlament o acțiune de periare a guvernului, în afară o complectă desinteresare de viața muncitorului, o luptă dulce de menținere a unei situații, nu de cucerire.

Dacă ramura centrală care este partidul S. D. nu mai poate fi de folos muncitorimii nu știu întrucât ar putea fi partidul „Socialist" înființat la 12 Martie 1933 din inițiativa câtorva excluși în frunte cu Moscăuțeanu, C. Popovici, Radian, Constantinescu, etc. Aceștia aduc o serie de acuzațiuni foștilor prieteni de ieri cu cari de altfel trebue să împartă și răspunderea și complicitatea.

După ce cu toții au dat dovadă de inactivitate, după ce au gustat din aceleași fonduri, încep a acuza cu speranța că pot apare în ochii muncitorilor ca nevinovați și că deci le mai merită încrederea. Și pe cine au ca exponent? Pe Moscăuțeanu om cu trecut murdar și imoral, oportunist prin excelență, fost agent al Siguranței, informator la Divizie, agent comunist și trădător al muncitorilor din Ismail recunoscând singur că a comis un act de lașitate învinuindu-l pe nedrept pentru a scăpa el. Iată cine are pretenția de a strânge forțele fracțiunilor socialiste într'un nou organism care să aibe la bază „morala și programul socialist".

Din cele expuse se vede bine că nici una din ramuri nu are ținuta etică necesară și destul de puternică pentru a reuși să canalizeze într'o singură direcție mișcarea muncitorească. Și dacă încercarea de a reuni forțele muncitoare într'un singur partid se face totuș, ea nu va reuși decât să dea un nou partid care va fi al cincilea partid muncitoresc și care s'ar numi probabil „Partidul Socialist-Unitar!

Din toate ramurile se vor găsi destui cari să nu părăsească locul de conducători pentru a fi simpli conduși.

SURPPRIZA

Dacă muncitorimea se prezintă atât de desbinată și desorientată, burghezia și politicianismul au căutat să profite de ocazie și să rupă ceva din massa muncitorească pe care până acum au exploatat-o.

DESORIENTAT ȘI INȘELAT

Pentru cel ce mai are o fărâmă de milă pentru muncitorul român se pune problema nouii sale orientări; la stânga el vede o serie de fracțiuni slăbite și învrăjbite, conduse de o serie de oameni de profesie „socialiști", complectamente compromiși. După o luptă de 40 de ani contra unui capitalism scos ca autorul tuturor relelor din această țară, soarta muncitorimii nu s'a îmbunătățit cu nimic. Numărul sindicatelor a scăzut, acțiunea politică nu reușește să trimeată în parlament decât tot acel număr fix de 7 deputați, iar conducătorii anunță la fiecare ocazie că „domnia proletariatului" se apropie.

Și această domnie nu va fi niciodată deși se face uz de un program irealizabil și plin de promisiuni în dosul căruia rânjește acelaș suflet de tâlhar, aceiaș lipsă de conștiință în îndeplinirea misiunei, acelaș duh Pentru moment remarc două acțiuni: 1) Acțiunea celor grupați în jurul revistei „Stânga" secondată de acțiunea ministrului Muncii în jurul ziarului „Munca" și captarea muncitorimii basarabene.

2) Acțiunea partidului Național Socialist-Tătărescu.

Rămâne ca la primul prilej să demasc substratul acestor două acțiuni. Prima acțiune face uz în captarea muncitorilor de marxism, iar a doua, pusă la cale în lojile masonice, face uz de naționalism-social în scopul de a compromite mișcarea de dreapta, lucru care nu i-a reușit decât numai în parte în ceeace privește pe cuziști, și care ar atrage muncitorii ce s'au îndreptat spre Garda de Fier. Desigur că ambele acțiuni sunt dăunătoare muncitorimii fiindcă descoperim în ele tocmai inamicii masselor muncitorești. In ceeace privește actualii conducători ei sunt profitorii mișcării socialiste Deputatul Mirescu, Moscăuțeanu și alți profitori au încasat din August 1932 și până acum 150.000 lei fiecare, iar în parlamentul trecut câte 210.000 lei. Ce au făcut cu acești bani? Ce au realizat pentru muncitori? Iar dacă ne aruncăm ochii la dreapta vedem cum un deputat al Gărzii de Fier nu primește decât 8.000 lei din 30.000 pentru întreținere și deplasări iar restul merge la organizație care lucrează enorm și într'adevăr grăbește cucerirea puterei.

SPRE SINDICATELE LEGIONARE

Am expus până aci cum se prezintă frontul muncitoresc; despre problema în sine se pot spune multe, se pot trage multe învățăminte, se poate ajunge la o serie de hotăriri; le vom vedea cu proxima ocazie.

Problema principală rămâne tot sindicatul. El este celula care dă putere întregului organism politic. Succesul politic se bazează pe forța sindicală care a slăbit și merge spre distrugere. Unii socialiști sunt pentru complecta lor renovare arătând că se găsește prea mult putregai în ele acum.

Cu vechile sisteme, cu fluturarea aceluiaș drapel sdrențuit de acum 40 de ani, dar mai ales cu aceiași conducători [illegible] în rele, încercările vor fi zadarnice, muncitorii vor suferi o nouă desiluzie.

Soarta muncitorilor se va îmbunătăți odată cu a celorlalte clase. Aceasta nu se va putea face prin intermediul niciunui partid socialist, ci a unei mișcări care pune problema renovării statului român, a scoaterii lui de sub domnia democratismului în numele căruia se fac toate jafurile și fraudele. De o mișcare care trebue să strivească toți paraziții muncitorimii instalați în fruntea partidelor socialiste, și toți paraziții țărănimii și a muncitorilor intelectuali, instalați în fruntea partidelor țărăniste, liberale, agrariene, ligi, etc. și care mișcare nu poate fi decât o grupare nouă, necompromisă cu nimic, care să aducă revoluția morală și însănătoșirea unui popor muncitor dar prost condus. Această grupare este „Garda de Fier". Despre programul ei față de problema muncitorească vom vorbi altă dată. Grija și atenția cea mare dată muncitorimii se vede bine prin creearea Sindicatelor Legionare Muncitorești. Ele vor umple golul produs de cele desființate, ele vor înlocui pe rând pe cele existente; prin ele Statul cel nou corporativ va cunoaște și forța muncitorimii și nevoile ei și va aduce prin bună înțelegere cele mai practice soluții.

Primirea favorabilă făcută acestor sindicate la Reșița dar mai ales pe Valea Prahovei din partea acelor cari până mai eri credeau minciunile paraziților, ne face să credem că din refractari cum erau ieri, vor deveni mâine cei mai aprigi luptători ai sindicatelor „Gărzii de Fier".

R. Pavel.

Citiți și răspândiți

A X A

APARE regulat BILUNAR

O boală nouă: Autenticitatea

de Arşavir Acterian

Nu vreau să am aerul unui doctor, care vorbind cu un prieten îi descoperă acestuia o boală de care suferă fără să ştie. Şi cu atât mai puţin să am pretenţia de a diagnostica boala. Ţin să constat numai că o anumită agitaţie în jurul cuvântului „autenticitate" îmi dă de bănuit că spiritele au început să devieze şi să ia câmpii. Faptul acesta nu e chiar aşa de grav, ba am impresia că relevând această deviere voiu cădea în banal, fără sorţi de a mă ridica. Orice doctor atent al literaturii tinere, care de vre-o câţiva ani umple paginile revistelor mari şi mici, litnicilor şi paginilor culturale, literare etc. ale ziarelor noastre, va fi constatat că astăzi cuvântul „autenticitate" are o putere fantastică de circulaţie. Cred că acest cuvânt a fost într'adins creat, dracu ştie prin ce destin ciudat al limbajului, ca să servească de leit-motiv enervant al manifestelor, mărturisirilor, polemicilor anului 1933. A fi autentic, autenticitate, autenticul îţi vin azi pe limbă ori de câte ori ţi se cere o justificare a vreunei atitudini, ori de câte ori vrei să fii tranşant, să pui punctul pe i într'un mod definitiv. Dacă fluturi în ochii adversarului sau interlocutorului argumentul autenticităţii, i-ai închis gura, ai încheiat discuţia.

Nu ştiu precis când mi-a intrat în vocabular acest cuvânt atât de popular azi. N'a fost în orice caz vreo intrare triumfală prin cine ştie ce arcuri de triumf — în aclamaţiile atenţiei şi curiozităţii mele apucate brusc de-o teroare sacră şi apoi dezlănţuite — căci mi-aş fi adus cu siguranţă aminte acum. A fost deci — după pacea dela Versailles, vă asigur — o intrare modestă, sfielnică, fără trâmbe şi surle. Cine s'ar fi putut aştepta ca un cuvânt atât de cumsecade şi de timid, având-şi un loc aproape ignorat în Larousse, să se aureoleze subit şi să devină un fel de zeu răsfăţat printre cuvinte, zeu totodată binefăcător şi necruţător după cum te porţi respectuos, atent sau îl despreţueşti şi îl neglijezi. Veţi zice, minune; veţi zice, surprizele Istoriei. Intocmai cum vă pomeniţi cu 'n ţigan făcut peste noapte împărat sau cu 'n biet om aşezat, idolul unei mulţimi agitate.

Nu-mi cereţi să vă explic ce-i autenticitatea. Nu se poate să nu ştiţi, într'atât s'a abuzat şi se abuzează de ea în ultimul timp. E drept că fiecare „tip autentic" e autentic într'un fel al lui. Fiecare trăeşte autentic în felul lui. Nu există încă un tip general al autenticului, valabil pentru oricine. Dacă se întâmplă să vă zăpăcească spectacolul promiscuităţii atâtor specii de autenticităţi, câte veţi descoperi, nu disperaţi. E un mijloc sigur de a ieşi din zăpăceală: credeţi-vă autentici şi veţi fi. Sau confecţionaţi un tip de autenticitate după chipul şi asemănarea voastră şi autenticitatea, marcă de recunoaştere a unei valori, astfel confecţionată va fi respectată, contestată sau hulită întocmai ca celelalte.

Camil Petrescu şi Eugen Ionescu, Mircea Eliade şi Petru Comarnescu, Mircea Vulcănescu şi Petru Manoliu, Sandu Tudor şi Mihail Sebastian, Paul Sterian şi Costin Deleanu, Damaschin şi Lucian Boz — şi aşa mai departe — fiecare se crede autentic, fiecare taie şi spânzură pe temeiul autenticităţii.

A fi autentic, dar, este a fi pătruns până în adâncul fiinţei tale, a fi găsit un sprijin şi un sens al existenţii. Iată, spre exemplu, un tânăr scriitor, Mihail Ilovici — colaborator al României literare şi altor reviste, — trâmbiţaş şi dânsul al autenticităţii, jură şi înjură pe autenticitate. De ce nu? Cine-l împiedică. In materie de autenticitate controlul sau cenzura se face la Judecata de Apoi sau niciodată. Până una, alta fiecare e în dreptul lui să joace sprinten şi voios pe tema lui, pe muzica lui. Se încinge din când în când o horă nebună şi fiecare cetăţean se simte liber să-şi verse focul, să chiuie, să trepădeze. Aşa şi cu autenticitatea. Trăim astăzi o frenezie a autenticului. Mai bine zis, scriitorii noştri de azi trăesc autentic, căci lumea de rând îşi vede mai înainte de treabă fără să-şi caute etichete noui, fără să se bată pe cuvinte, fără să dea ascultare celor cari vorbesc prea mult fără să facă totuşi nimic deosebit. Ştiu că vorbindu-se de autenticitate se dă expresie unui tumult, unei seriozităţi care nu e întotdeauna seriozitate, unei robusteţi, unei conştiinţe de adevăr şi unei pretinse profunzimi de cugetare şi intensităţi de tărie. Nu înţeleg însă de ce neautenticul e pus la perete şi executat sau pus la colţ şi pedepsit să ispăşească. Eu cred că acest fel de a proceda e pripit, fără sens, brutal, în mod inutil. Totul vine dintr'o superficialitate egală cu aceea din care decurge condamnarea unor falşi înţelepţi, cari îţi cer să te fi tăvălit prin praf şi noroiu indelungă vreme, pentru ca să ai dreptul să stai de vorbă cu ei, să scrii o carte, să te agiţi în mod valabil pe piaţă. Trăirea — cuvânt sacru deasemeni, — condiţie necesară ca să fii luat în consideraţie şi să ţi se dea eventual credit. Trebuie să epuizezi o sumă de experienţe ca să ţi se dea ascultare. Ca şi cum prin trăire, misterul s'ar pulveriza iar cunoaşterea noastră ar înainta cu vreun pas în abis sau în taina Dumnezeirii. Penibilă naivitate! Intreb: câţi din cei cari au trăit, să zicem colosal şi apoi şi-au considerat trăirea, au ajuns la vreo mai înţeleaptă şi definitivă concluzie decât cei cari au afirmat pur şi simplu, fără prealabilă ucenicie? Câţi? Care? Să-l vedem şi noi. Poate că o teamă şi o curiozitate în omul fără experienţă şi-au găsit moartea în cel cu experienţă, care însă a înlocuit acea primă teamă şi curiozitate cu altele noui. Altceva? Aş fi curios să văd şi eu pe omul, care la sfârşit de viaţă ştie mai mult despre sine, despre viaţă şi Dumnezeu decât ştia când era prunc.

Autentici ori inautentici suferim laolaltă şi egal. Superficial ori adânc, aceeaşi derivaţie din păcat. Cine ştie pe unde ne sunt rădăcinile!? Veţi zice, poate, că există o suferinţă folositoare şi una seacă şi primejdioasă. Care-i una şi care-i alta? Numai Dumnezeu ştie, dacă, bine înţeles, Dumnezeu este. Degeaba acuzăm şi condamnăm cu judecata noastră, şubredă dacă nu strâmbă, tot ceeace ni se pare artificial şi neautentic. Cât ne rotim în societatea asta, rătăcirea noastră e fatală şi necesară, pentrucă nici măcar Iisus n'a intervenit tranşant, n'a fost un luminator şi limpezitor de drum pentru toţi odată şi în veşnicie. Vedem greşit, vedem bine ori nu vedem de loc de ce suferim — suntem şi rămânem pe un acelaş pământ al provizoriului.

Deocamdată. Un anumit orgoliu ne face să ne credem autentici (aiureala autenticilor — printre cari vă rog să mă număraţi şi pe mine, de ce nu? — este şi firească şi fatală dealtfel) şi deci pe calea cea bună. Crezând că l'am apucat pe Dumnezeu de-un picior, ne străduim — nu fără să asudăm, nu fără să lăcrimăm şi să ne frământăm — să adunăm oile pierdute, să le învăţăm minte ca şi cum noi înşine n'am fi oi rătăcite. Cei cari fac astăzi caz de autenticitate sunt, cei mai mulţi din ei, încredinţaţi de profunzimea vederilor lor. O sondare mai în adânc i-ar constrânge, cred, să-şi răspândească orgoliul şi să-şi fărâme siguranţa. Lucru nu tocmai de dispreţuit, căci am început să credem în autenticitate într'un absolut.

ARŞAVIR ACTERIAN

Literatură şi Metafizică

de Victor Ion Pavelescu

Destinul oricărui ins este să filtreze cosmosul prin porii structurii sale spirituale, să recepteze Non-Eul sub un anumit unghiu, să posede, aşa dar, o metafizică.

Unii (puţini la număr) îşi construesc sui-generis o postură faţă de transcendent; alţii (mai numeroşi) adoptă o atitudine în urma unui examen critic; iar omul din mulţimea plată (cazul frecvent), neputându-se ridica nici până la construirea unei poziţii specifice şi nici până la împrumutarea voluntară şi critică a unui punct de vedere individual elaborat — neputând alcătui din substanţă proprie sau alege liber fibrele în care să prindă realitatea — se instalează inconştient într'o textură de prejudecăţi, în plasma credinţelor ancestrale.

Metafizica omului nediferenţiat, ca afirmare lăuntrică, de realitate agregară — reprezintă, deci, fatala sa subordonare metafizicei spiritului colectiv.

Oricum, destinul rămâne invariabil!

Literatura — spirit care se reface natură, spirit care se actualizează prin şi în viaţă, natură care se regăseşte spirit — se axează prin atitudine metafizică (concepută latissimo sensu).

Intenţia rândurilor de faţă este descifrarea atât a punctelor de tangenţă cât şi a elementelor de diferenţiere organică între cele două planuri de trăire spirituală.

O facem pentru a denunţa tarele, grave dar remediabile, ale eronatei concepţii despre literatură, prin care aceasta se rezolvă stringent în necontrolată şi facilă transcriere de senzaţii, în arabescurile fragile ale unor principii formale, tinzând către monotonă stereotipizare şi exterioare autenticei şi integralei experienţe interioare.

* * *

In metafizica sistematică fermentează dogmaticul dialectic şi absolut. Dorinţa sau, mai corect, chinuitoarea impreciziune metafizică — virtuală în fiinţă — reclamă violent o platformă de adevăruri imuabile, comprehensive, care să epuizeze cognoscibilitatea cosmosului.

Spiritul pur metafizic pretinde că explică „datul", când de fapt construeşte lumea după esenţa sa, în loc să se construească după sensul lumii.

Metafizicianul ca atare, preocupându-se continuu de acordul peremptoriu dintre principiile sale şi adevăr, este ineluctabil înclinat spre eroare.

Literatul, emancipat de legea strict logică şi de organizarea rigid sistematică, activând fără pretenţia de a vidă adevărul, scapă astfel de eroare. Adevăr şi eroare devin concepte inoperante, esenţialul în literatură fiind nu destrămarea deductivă a principiilor iniţial postulate, nici cristalizarea unor concluzii definitive, ci dimensiunea proprie genului: trăirea maximă şi autentică a conţinutului sufletesc.

Fiecare sistem metafizic are — pe de altă parte — un pronunţat sens limitativ, deoarece apariţia sa coincide cu eliminarea multor sisteme precedente; admiţând o doctrină, înlături, prin însuşi faptul admiterii, o serie de doctrine.

Dacă experienţii obiectivate într'o operă literară nu i se pot aplica criterii logice — cel puţin ale logicei naţionale — dacă nu poate fi niciodată greşită — după cum am accentuat mai sus — dacă se poate depăşi numai, dar nu desagrega — este evident că această experienţă de viaţă n'are caracter eliminator. Formarea uneia nu angajează încetarea existenţii alteia: fiecare punctând unicitatea, expresiile lor obiective coexistă în planul valorilor.

Trebue să recunoaştem, însă, că şi metafizica şi literatura se ordonează în subiectivitate. Pledoariile pentru contrariu, care n'au întârziat să intervină, sunt desminţite categoric de istoria culturii. Numai în ştiinţa pozitivă obiectul este centrul de energie în jurul căruia gravitează subiectul. In metafizică şi în literatură, neliniştea constructivă apare dela început ca un conflict al „eului" cu el însuşi, conflict sublimat ulterior în acea încredere în neîncrederea realizatoare, în acel calm al înfăptuirii. Mântuirea prin mărturisire, departe de a fi o formulă sonoră şi ineficace, reprezintă o piesă principală în angrenajul creaţiei.

Iată de ce teza lui Lantsheere, care prezintă căutarea de sine a metafizicei moderne drept un „poem subiectiv", trebue să fie generalizată metafizicei în genere. Un poem subiectiv, desigur, care violentează însă realitatea tangibilă.

In metafizică se forţează intrarea concretului în compartimente dialectice sau se ignoră concretul pentru a construi cu noţiunea lui o realitate conceptuală.

In literatură realitatea nu e violentată, ci trăită cu nuanţe,

(Continuare din pag. V-a)

CRONICA LITERARĂ

Damian Stănoiu; Camere mobilate (Ed. Adevărul)

Damian Stănoiu şi-a făcut în literatura română o specialitate din exploatarea domeniului mânăstiresc. Bine informat şi cu o simplitate mai mult plăcută decât rudimentară, Damian Stănoiu a înfăţişat sufletul naiv sau viclean, ipocrit sau inteligent, hrăpăreţ sau potolit al călugărilor. De câte ori a încercat să depăşească pragul monacal autorul a dat greş.

Astfel e prezentă amintirea plicticosului şi banalului roman semănătorist **„Demonul lui Codin"**, scris în stil de proces verbal şi fără nici un interes anecdotic ori documentar sau însăilata poveste **„Fete şi văduve"** unde simplitatea stilului şi a faptelor depăşeau limita seriozităţii de creaţie. Mediul laic se arată refractar încercărilor de expresie ale autorului pentru care mediul călugăresc reprezintă o gamă zoologică de infinite resurse. In creaţii inegale, dar savuroase, am apreciat peregrinările lui Artemie şi Averchie sau ale bunului părinte Ghedeon ca şi revoluţionarele atitudini dogmatice ale călugărului Macarie, şireteniile stareţului pocăit sau naiva frenezie etică a bietului Pitirim, iar acum în urmă epopeica luptă pentru stăreţie a maicilor Tomaida şi Zenaida. In acestea, umorul de situaţie e completat de o galerie de tipuri, e drept, elementare, dar bine diferenţiate în fizionomiile lor specifice. Damian Stănoiu este un creator de tipuri, ceea ce nu e puţin. In fond această literatură e lipsită de probleme mari şi personagiile nu sunt agitate de nici un resort tragic. Este un umor de sens adânc şi prelung, umorul care atinge tragismul, umor care coboară într'o psicologie mai complexă. Umorul lui Damian Stănoiu însă, rămâne la schematismul psicologic. Eroii lui nu sunt văzuţi psicologic, ci tipologic. Aceasta ar fi deosebirea între realism şi psicologism, deşi ar fi de văzut că de multe ori intră mult psicologism şi în realişti, spre exemplu în Balzac. Realismul psicologic e creiarea mai complex psicologic în erou. E deci o deosebire între acest realism psicologic şi psicologismul analitic, care caută substilităţi şi certitudini interioare, pe de o parte şi tipologismul, care se mărgineşte la creiarea oamenilor din ticuri şi reflexe de ordin general, impersonal. Realismul psicologic ar fi deci o sinteză între subiectivismul analitic şi obiectivismul tipologic. Damian Stănoiu îşi creiază eroii din reacţiunile lor elementare, secundare şi comune cu ale altor eroi.

Aceşti eroi i-a plasat într'un mediu pe care l-a evocat, fără calităţi descriptive fără culori, fără lirism, dar în trăsături de peniţă: mânăstirea.

Spuneam că literatura lui Damian Stănoiu e lipsă de sens metafizic, fiind lipsită sau de o problematică a eroilor sau de un sens tragic al existenţii. Ortodoxia eroilor lui e de asemeni lipsită de orice duh transcendental, de orice preocupări de graţie, cu atât mai mult cu cât reprezentanţii ei sunt completamente inculţi. Eroii laici vor fi deci cu atât mai puţin adânci sau înfioraţi de spiritualitate, cu cât păstorii lor spirituali sunt cum sunt.

Camere mobilate lărgeşte câmpul bogat de tipuri ale autorului. Incă din **Alegere de stareţă**, Damian Stănoiu arată că poate creia tipuri deosebite de media tipurilor lui de călugări. Am remarcat acolo palida figură a Irinei secretara soborului de călugăriţe. **Camere mobilate** aduce o nouă serie de tipuri. Aş asemăna lectura acestei cărţi, cu contemplarea unei străzi. Ca şi atunci când priveşti rarii trecători de pe o stradă şi le descoperi defectele în câteva gesturi imprudente, toate figurile din noul roman al lui Damian Stănoiu se perindă, de sigur mult mai indiscret surprinse decât în mersul lor pe stradă, dar în acelaş sens, adică fără complexitatea lor vie, ci cu defectele meschine ale vieţii cotidiane, fugare. Fiecare trăieşte în funcţie de un gest surprins care l-a deformat cu totul. Şi trăiesc toţi foarte bine, angrenaţi în situaţii comice. Mai mult decât ori când Damian Stănoiu s'a lăsat furat de comicul de situaţie.

Subiectul însuşi trădează procedeul. E vorba de un funcţionar, Liţă Soare, care umblă din gazdă în gazdă fără să-şi poată găsi locul ideal. A povesti toate aventurile şi toate tiparile de femei sau bărbaţi cu cari vine în contact eroul, ar fi să răpim toată savoarea cărţii. Aceste tipuri sunt din cele mai variate: cocote cari sub fals bilet de închiriat caută clienţi, profitoare cari exploatează neruşinat pensiunea lor, fete interesate, mahalagioaice acre şi teleleice, pensionari plicticoşi şi sâcâitori, femei pasionate... pentru iubire cu cadouri, nemţoaice cu pasiune de animale. Insuşi eroul este mai interesant decât toţi. Liţă Soare e tipul provincialului debarcat în Capitală. In orice caz un mare naiv din speţa lui Artemie sau a lui Macarie. Lipsit complet de pătrundere psicologică, el nu ştie să citească pe faţa gazdelor intenţia lor care în definitiv n'ar fi greu de desluşit. E drept că această naivitate e ajutată şi de hazard. Sunt anumiţi oameni persecutaţi de împrejurări ingrate. Concepţia ghinionului îl urmăreşte pe Liţă Soare şi pe autor.

Deşi prea facilă şi prea stufoasă, Camere mobilitate prevestesc noui posibilităţi ale autorului. Foarte savuroase aventurile eroului, nu ne pot reţine însă decât în măsura în care ele exprimă un anumit sens, dincolo de fapte şi de oameni. Creator de tipuri, l-aş vrea pe Damian Stănoiu angajat într'o mai mare adâncire a concepţiei romanelor sale. Pentru că simple povestiri nu creiază adevărata artă. Este şi un comic în funcţie de artă înaltă. Umorul şi comicul lui Damian Stănoiu sunt lipsite de consecinţe. Nu e mai puţin adevărat însă că se bazează pe un robust talent de epic şi de observator interesant.

OCTAV SULUŢIU

Literatură și Metafizică

(Continuare din pag. IV-a)

alambicată prin depozite sufletești, transfigurată de ecuația personală, de coeficientul specificității insului.

* * *

Literatura fără problematică — problematica semnificând în acest caz material psihic ordonat și condus de întrebări — se submineazǎ prin imensa contradicție a formei, care nu-i forma nimănui, care nu convine nici unui conținut.

Datorită problematicei, emoția estetică — efectul amplificării sensației imediate prin procesul fuziunii dintre inteligență și afectivitate — produsă de adevăratele realizări, declanșează, în intimitatea consumatorului de literatură, o multitudine de tendințe și necesități.

Prin problematică, literatura stimulează ființa cetitorului — vast sistem de rezonatoare; în problematică, surprindem viziunea creatorului, ghicim penetrarea sa în om, în expresiile ultime, sesizăm simpatetic pulverizarea lui în viață, intuim, așa dar, atitudinea sa metafizică, situația planului său de perspectivă în raport cu natura, semnul trăirii sale.

Literatura fără problematică, literatura fără poziție metafizică — am insistat suficient asupra accepției oferite termenilor, pentru a face inutilă orice revenire și neavenită orice falsă interpretare a intențiilor noastre — este o cantitate neglijabilă, un castel de zăpadă edificat pe nisip.

Această luare de atitudine, această metafizică claustrată în literatură, nu prezintă însă glacialitatea statică a sistematicei; este o febră continuă, o prezență infinită.

Plasarea sa în timp, tratarea ei drept un moment dispărut, de care luăm dată, localizarea în spațiu — derivă din nevoi didatice, periferice substanței sale.

Literatura — în toată extensiunea — nu înseamnează formă vidă, ritm bipartit al integrării și despărțirii termenilor, juxtapunere de cuvinte. Toate acestea sunt mistificări lipsite de dibăcie, în majoritatea cazurilor, subtile, rareori, care nu pot supliní esența adevăratului artist.

Valoarea intrinsecă formei, afirmată de unii teoreticieni ca absolută și esențială, este numai relativă și accidentală: valoarea formei constă în perfecta sa plasticitate și în desăvârșita sa transparență, care facilitează proectarea semnificației conținutului.

După cum formula nu epuizează complexitatea și infinitele variațiuni ale vitalului, ci rămâne în urmă, tot astfel forma estetică nu întrece conținutul, ci îi comunică elementele conjugate: gândire și sensibilitate.

Dar, trebue să reliefăm faptul că ideia, fecundându-se cu stări de sentiment, câștigă în latura sa simbolică ceeace pierde din puritatea ei intelectuală; pentrucă „Arta" nu cuprinde gândirea cere, logic definită, ci schema dinamică, simbolul gândirii. Literatura nu vehiculează, prin urmare, ideia ca idee; sugerează numai experiențe interioare. Receptând experiența, ți se inoculează lent și ideia dizolvată în ea.

Procesul deschis ideii de un anumit curent literar, alimentat din stricta rezolvare a literaturii în imagini, poartă în sine germenii caducității, întrucât decurge dintr'o eroare principială: considerarea imaginei și ideii drept noțiuni exclusive. De fapt, ideia nu înlătură, nu șterge imaginea; contribue, dacă nu întotdeauna, de cele mai multe ori s'o producă, pentru a-și găsi un nou mijloc de promovare.

Așa cum nu aprobăm reducerea realizării literare la verbalism steril, tot astfel nu putem subscrie la supraordonarea hegeliană a artei, implicit și a literaturii.

Pentru noi, literatura — deși cu axă metafizică, repetăm — nu „degaje adevărul formelor iluzorii și înșelătoare ale acestei lumi imperfecte și grosolane, ca să-l îmbrace într'o formă mai pură și mai înaltă, creiată de spiritul însuși", iar aceste forme nu „închid mai multă realitate și adevăr decât existențele fenomenale ale lumii reale", cum paradoxal susținea Hegel.

VICTOR ION PAVELESCU

Quia absurdum

de C. Noica

Nu știm bine de ce propunea Montaigne, într'o bună zi, să se creieze sate în care să nu se vorbească decât latinește. Poate contemporanii săi începuseră deja să uite limba aceia căreia cultura Romei îi făgăduise eternitatea. Sau poate că cerea astfel să se meargă mai departe, mai adânc cu procesul acela de încorporare a sunetelor limbei universale. Sau poate că glumea pur și simplu.

Dar de ce să glumim? Nu e o tentativă legitimă aceasta de a creia un tip nou de umanitate? Dar nu facem noi neîncetat, cu fiecare formă de viață, o asemenea tentativă? Și nu avem dreptul să ducem orice tentativă până la capăt, până la excesele ei? Să fim excesiv, oameni buni, și poate se va întâmpla ceva nou sub soarele acetsa!

Gânditi-vă numai la acest adevăr că noi am încetat de multă vreme să fim păsări sau arbori sau, poate, îngeri. Ne-am umanizat pe nesimțite. Avem categoriile noastre, experiențele noastre, carcerile noastre. Au crescut în noi, într'una pe nesimțite, prejudecăți vagi, care sunt astăzi prejudecăți sistematice. Trăim în familie, trăim în școală, trăim în biserică și în orașe. Cineva face cu noi o experiență„ experiența acasta de-a ne umaniza, dându-ne valori și de a ne justifica impunându-ne sensuri. De ce să nu facem *noi* experiența aceasta și de ce să n'o facem deliberat?

Să ne adunăm câțiva oameni excesivi, într'o zi, câțiva nebuni, dacă vreți, și să creiăm viața artificială. Dar, o repet, nu se face acelaș lucru, pe un plan timid, de atâta vreme? Să-l facem pe un plan vast și curajos. Să creiăm centre noui în care să se vorbească latinește. Să creiem centre întregi de umanitate în care să se cânte. Altele în care să se viseze numai. Și altele în care geometria să fie unica normă de viață.

Mă gândesc la rodnicia posibilă a acestei nebunii. Iată, vor trăi copii mulți undeva, pe o plajă cu nisip fin și se vor juca numai întru geometrie. Vor desena schemele lui Arhimede și ale lui Euclid; vor crește și vor îmbătrâni îmbibați de forme și raporturi; vor medita numai prin ele; vor râde și vor suferi numai prin ele; va fi în ei, peste tot, în tot cuprinsul vieții lor sufletești, o lume strictă și esențială. Când vor muri vor gândi încă la tristetea liniilor paralele, care nu se întâlnesc niciodată...

Intelegeți că în ei va sta un tip nou de umanitate? Un tip excesiv evident, așa cum a fost gândul nostru când l-am adus aci; dar ce importă asta? Cu atât mai bine că va fi dus cineva până la capăt lucrurile pe care noi nu le-am făcut decât pe jumătate.

Pentru că atâta tot facem: jumătăți de lucruri. Incepem câte ceva și încheiem capitolul repede, pentru că avem convingerea că trebue să facem cât mai multe lucruri. Dar câte lucruri putem face. Trei sau patru care toate se incomodează unul pe altul. Pentru această incertă posibilitate de-a fi armonioși cândva, pierdem atâta timp și înscriem în istorie atâtea sacrificii omenești.

Să nu spuneți să sacrificiile mari sunt dincoace, în tentativa de a creia tipul noul și simplificat de umanitate. Ce drepturi avem noi să creștem o categorie întreagă de oameni numai întru cântece? Dar ce drepturi avem să-i creștem întru toate? De unde dreptul de-a putea teroriza pe cineva cu o mie de lucruri — mai degrabă decât dreptul de a-l teroriza cu unul singur?

Ce adevăruri noui, ce înțelesuri noui de viață vor avea oamenii aceia, iată un lucru pe care nu-l vom ști nici odată. Dar ghicim că ei vor ști *altceva* decât noi, — și pentru acest fapt simplu că un singur om va ști într'o zi altceva decât toate lucrurile astea de care ne-am plictisit știindu-le de atâta vreme, câteva vieți omenești pot fi sacrificate

Căci de ce să nu murim pentru geometrie — iată o întrebare pe care o știm bine absurdă și pe care nu mă pot împiedica totuși să o pun.

C. NOICA

Citiți
și
răspândiți
Axa

Redacția și administrația
I. V. Vojen, Str. Aureliu
Nr. 10, București, III

Salonul oficial

de Gh. Zlotescu

Sâmbătă 22 Aprilie s'a deschis în Palatul Artelor dela Sosea, Salonul oficial de pictură, sculptură și artă decorativă, în prezența d-lui ministru Gusti.

Un salon mai puțin prost ca altădată, în orice caz un salon organizat în limitele celor mai bune intenții de un juriu conștient de misiunea lui. Că nu s'a putut trece peste inevitabilele influențe și intervenții ce-au avut ca urmare primirea multor „roûte" prea știute de noi toți, nu e vina juriului ci a sistemului înrădăcinat în lumea noastră plastică îmbâcsită de parveniți impuși de înalte foruri. Probabil că în condițiile actualei vieți sociale nu se va putea ajunge niciodată la organizarea unui salon oficial ideal. Să ne ferească Dumnezeu de mai rău! Iată, se svonește că formația juriului viitor să se modifice, anume juriul să nu mai fie format din artiști, ci din critici, colecționari de artă, oficialitate și 1-2 artiști. Sărmanul viitor Salon! Numai gândindu-ne la consecințe ne trec fiorii. Când un juriu omogen, priceput, conștient, cu dragoste de plăpânda noastră artă incipientă, nu poate împiedeca decât în parte invazia pamfierismului („avantgardiștii" au fost în sfârșit respinși pe toată linia), ce se va întâmpla când cei puși să judece vor sta ca viței la poartă nouă în fața a mii și mii de năzbâtii colorate ori cioplite? Căci ce are d. X și d. Y comun cu arta decât faptul de a fi debitat în repetate rânduri diverse imbecialități sub titlul de „cronică plastică", ori de a fi colecționat Costini, Petrești și alte zarzavaturi? Cum oare d. X și d. Y, cari n'au cercetat nici când misterele liniei și culorii să dea sentințe în artă? Ce să caute ei într'un domeniu unde pentru a putea pătrunde trebuesc calități speciale și de la Dumnezeu lăsate?

Și cine sunt cronicarii plastici la noi în țară? Tot felul de paraziți analfabeți cari ocupă la cotidiane rubrici ce ar trebui date oamenilor de meserie, artiștilor și cari, în cel mai bun caz, vor să „epateze" prin spiritul lor enciclopedic ori filozofează în jurul artei. Dar ce are a face filozofia și cu pictura? Așezați pe acești domni în fața a doua picturi, dintre cari una capo d'operă; nu vor ști niciodată să o deosebească de „croûte".

Nici colecționarii nu sunt mai fericit înzestrați. Ei au barim scuza că au pasiunea acestor lucruri, că cheltuesc uneori averi de dragul câtorva pânze nemuritoare, atunci când au o cultură inteligentă și sunt bine sfătuiți. Altminteri pasiunea lor nu poate justifica priceperea. Pasiunea lor — fiecare om are o pasiune în viață — putea să se îndrepte foarte bine și în alte direcții: unii colecționează mărci poștale, alții cărți vechi, alții pipe, alții obiecte și mai comice. Colecționarul este un pasionat din manie, spre deosebire de artist care e un pasionat dintr'o necesitate de exprimare lăuntrică.

S'a spus că artiștii nu pot judeca în mod obiectiv o lucrare de artă. Sunt pătimași, nedrepți, etc... Un artist adevărat nu este, nu poate fi nimic din toate acestea. Un artist e numai intransigent, ceeace nu e acelaș lucru cu a fi pătimaș și nedrept, este intransigent în judecățile lui plastice în virtutea unui ideal de artă în afara oricăror resentimente sau simpatii de ordin omenesc. Pentru artist arta e un lucru sfânt, iar profanarea ei e cea mai mare dintre crime. Artistul nu proclamă acest lucru din obiceiu, ca restul oamenilor, ci îl simte mai dureror ca rana din carnea vie. Atunci el caută cu ori ce chip să stârpească buba cea rea și procedează în consecință, de unde intransigența lui. Și poate s'o facă. Artistul în primul rând posedă meseria artei sale care servește și exaltă calitățile lui inițiale: intuiția, sensibilitatea, etc... El știe ce înseamnă o linie, o culoare, o formă, o compoziție, le pricepe sensul și le bănuește drumul. In fața unei lucrări de artă artistul nu pășește în „terra incognito", deaceea nu filozofează, nu face literatură ci întâiu intuitiv și apoi deliberat simte adevărul sau farsa.

Pe când colecționarul sau criticul de artă, chiar când nu sunt cu totul nătărăi, sunt intoxicați de fel de fel de considerații străine artei, căci ei nu au un criteriu de judecată simțit, cu rădăcini în autentice calități artistice. Ei sunt bătuți de toate vânturile, sunt adepții tuturor teoriilor și coțcăriilor vechi ori noi, sclaviei și acelelaș justificate timorări în fața necunoscutului. Ei își închipue că urmează o linie de conduită când, de fapt, sunt jucăria tuturor excrocilor ce traversează clandestini ținuturile artei. In vremea noastră de analfabetism plastic, când orice fetiță de pension, orice june cu șosete se crede alesul muzelor fără să știe a citi și scrie, omestecul acestor personalități în marginea artei e o adevărată calamitate. Arta noastră cultă abia acum își deschide căile unei tradiții plastice ivită din caracterul și calitățile specifice poporului românesc. Deaceea grija pentru consolidarea acestei căi trebue să fie mare, trebue o imensă atenție și energie pentru a le îndrepta către limanul cel adevărat. Si pionierii acestei tradiții îi putem număra pe degete. Doi, trei au murit câțiva trăesc și creiază plini de seva tinereței regăsite. Gândindu-ne la ei pretenția imberbilor ce rog cu ochii ieșiți simulând iluminarea, ne apare ridiculă.

Ei bine! Acești tineri de toate tendințele bălăcindu-se în aceiaș băltoacă a diletantismului periculos, alături de trăzniții fără talent și personalitate înregimentați sub „drapelul avantgardei (comică întreprindere), precum și acei nenumărați bătrâni imbecili și impotenți, al căror reprezentant oficial murdărește pereții actualului salon în niște portrete cât ușa, sunt plaga artei noastre năvalei unei atari populații străine, fetide și barbare în ținuturile artei noastre trebue să se opuie o rezistență energică și susținuți până la urmă. Ori această rezistență nu va fi niciodată ridicată decât de cei ce știu ce e arta, simt și suferă pentru ea. Aceștia sunt artiștii. D-nii critici și colecționari de artă, nconștienți, nepricepuți, sentimentali, sperțari, snobi, etc... nu au dreptul, pentru că nu au calitatea, să dea sentimente în artă. Ce să caute ei juriul Salonului Oficial? In nici o țară din Apus nu s'au întâmplat nicicând atari anomalii. Juriul Saloanelor la Paris e format numai din artiști și prezidat tot de un artist. Nu sunt admiși nici măcar arhitecții decât la secția lor de arhitectură și nici reprezentanții oficialității. Țară de tradiție unde veritabilii colecționari de artă, de profundă intuiție și cultură, au o singură veleitate: aceia de a strânge pictura bună, iar criticii cari contează sunt ei înșiși artiști de valoare (Shote, Vlomintz, J. E. Blomche, M. Denis, etc...)

Juriul viitorului Salon Oficial constituit, așa cum se svonește, din critici, colecționari, oficialitate și un artist (ce artist va primi asemenea înjosire?), ar fi un fel de bestie caraghioasă și informă. Activitatea juriului viitor nu ar putea avea altă consecință decât aceia pe care ar avea-o conducerea unui automobil de către un neștiutor: un dezastru a cărei victimă ar fi aici nu șoferul ci numai vehicolul, biata noastră artă.

In numărul viitor vom face darea de seamă a lucrărilor expuse.

GEORGE ZLOTESCU

POLITICA EXTERNA

Criza socialismului francez

Criza partidelor afiliate Internaţionalei a II-a, care s'a produs cu atâta tărie în Marea Britanie şi în Germania, s'a abătut acum şi asupra partidului socialist francez.

Puternicul partid de sub obedienţa d-lui Leon Blum e pe pragul dezagregărei. Dar să povestim faptele! De foarte multă vreme existau în sânul partidului socialist francez două tendinţe divergente.

„Dreapta" socialistă în frunte cu Paul Boncour şi Renaudel înţelegea să sprijine în parlament guvernele radical-socialiste şi eventual chiar să colaboreze la guvern cu radical-socialiştii iar „stânga" în frunte cu Leon Blum, Paul Faure, Zyranski voia să păstreze libertatea de acţiune partidului şi să-l facă să beneficieze de avantagiile unei opoziţii quasi intransigente. Până în ultimul timp „dreapta" fusese continuu înfrântă.

D. Leon Blum secondat de secretarul general al partidului Paul Faure izbutise să-şi menţină neştirbită autoritatea asupra partidului.

Rivalul său de totdeauna, Paul Boncour, a părăsit partidul determinat de convingerea că nu va putea niciodată să-şi schimbe linia de conduită.

Totuşi de câtăva vreme lucrurile s'au schimbat.

Victoria electorală din 1932 repurtată cot la cot cu radicalii, evenimentele din Germania, ascensiunea la guvern a celui mai de „stânga" dintre radicali d. Daladier, au întărit tendinţa colaboraţionistă.

In partid, printre militanţi, tactica colaboraţionistă n'a cucerit prea multe adeziuni noi dar în sânul deputaţilor socialişti ea a obţinut o mare majoritate.

Şi ceiace-i mai semnificativ, grupul parlamentar a ieşit de sub obedienţa d-lui Leon Blum şi a susţinut sistematic guvernul Daladier.

La aceasta a contribuit pe de o parte încurajările şi promisiunile d-lui Daladier, care ar avea la dispoziţie o solidă majoritate cartelistă, iar pe de altă parte faptul că d-lui Renaudel s'au alăturat d-nii Adrien Marquet, Frossard şi Compère-Morel.

Primul deputat de Bordeaux, adversar personal al d-lui Léon Blum, activ şi energic, al doilea erou debator parlamentar şi al treilea vechi deputat, administratorul gazetei partidului.

Infrânţi în sânul grupului parlamentar d-nii Leon Blum şi Paul Faure au convocat un congres extraordinar al partidului la Avignon.

Dar grupul parlamentar, care ştia că tactica sa va fi respinsă de congres, a delegat pe d. Renaudel să citească o declaraţie prin care refuză să ia parte la dezbateri. Această manevră a derutat complet majoritatea anticolaboraţionistă a congresului.

Pus în alternativa de a elimina parlamentarii din partid, adică propriu zis de a renunţa la o reprezentanţă parlamentară, sau de a încerca o tranzacţie, congresul a încercat această din urmă cale.

S'a votat o moţiune ambiguă prin care se evită formal ruptura.

D. Léon Blum a fost aşa dar complect înfrânt iar diferenţa de concepţii între grupul parlamentar şi partid nu va face decât să se accentueze, datorită continuei susţineri a d-lui Daladier.

Prin urmare ultimul bastion al Internaţionalei a II-a a intrat şi el pe drumul fracţionărilor şi deci a paraliziei politice.

Lichidarea social-democraţiei internaţionale nu poate decât să ne bucure.

„Numerus Clausus" în Germania

Acei care-şi închipuiau că boicotul evreesc, campania presei democrato-semite din lumea întreagă sau manifestările din Camera Comunelor vor împiedica guvernul Hitler să-şi execute programul rassist s'au înşelat.

Cei din afara Germaniei par a nu înţelege că la Berlin s'a produs o revoluţie naţională şi că revoluţionarii n'au obiceiul să se intimideze de injoncţiunile semito-democrate.

Nimeni nu-i atât de naiv să-şi închipue că Adolf Hitler şi statul său major n'au prevăzut consecinţele acţiunei lor.

Naţional-socialismul este doar un partid care fiinţează de aproape cinsprezece ani. Cine a urmărit oficiosul „naţional-socialist" ştie că „Führer"-ul se aştepta ca măsurile revoluţionare pe care va trebui să le realizeze în Germania, să i producă oarecare dezagramente externe.

In lumea actuală, democrato-capitalistă, dominată de presa şi de finanţa semită, orice revoluţie naţional-socialistă va avea să treacă printr'o perioadă — mai lungă sau mai scurtă — de greutăţi externe. Esenţialul este ca mişcarea să nu se abată de la programul său iniţial.

Naţional-socialismul nu şi-a părăsit programul iar rassismul e astăzi tradus în legi.

Hotărîrea guvernului Reichului de a introduce „numerus clausus" în toate şcolile germane, capătă astfel o importanţă epocală.

Pentru prima oară în istoria modernă, un guvern al unei mari puteri îndrăzneşte să nesocotească puterea semită şi să purceadă la deparazitarea organismului naţional.

Este un exemplu care va avea repercusiuni în toate ţările unde există o problemă semită.

„Numerus clausus" în şcoli a completat prin eliminarea semiţilor din toate funcţiunile publice, prin reducerea lor din carierele liberale pe care în Germania — ca şi în România — le acaparaseră.

Aşadar o încercare de a soluţiona total problema semită din Germania prin eliminarea evreilor din toate centrele nervoase ale naţiunei şi statului pe care până acuma le stăpâneau.

Insfârşit faptul că Hitler abordează în plin problema semită dovedeşte că se simte deplin stăpân pe situaţie. (In acest sens e de la sine grăitoare îndepărtarea lui Dusterberg dela conducerea „Căştilor de Oţel").

Al treilea imperiu e în curs de realizare.

Tensiunea anglo-rusă se accentuează

Incordarea relaţiilor dintre Marea Britanie şi Rusia Sovietică a câştigat în acuitate.

Arătasem în numărul trecut al revistei noastre că trei sunt cauzele efective ale nemulţumirei britanice.

1) Accentuarea propagandei comuniste în Anglia. 2) Accentuarea propagandei comuniste în India. 3) Rezultatele nefavorabile pentru Anglia ale tratatului comercial cu Sovietele.

La aceasta s'a adăogat un surplus sentimental, la care opinia publică britanică s'a arătat întotdeauna foarte sensibilă, prigoana suferită de inginerii englezi în Rusia.

De atunci au urmat: condamnarea a doi dintre ingineri, exprimarea tratatului de comerţ, embargo-ul britanic asupra mărfurilor sovietice, represaliile ruseşti.

Prin urmare un adevărat războiu economic s'a deslănţuit între Londra şi Moscova.

La embargo-ul britanic Rusia a răspuns prin sistarea comenzilor acordate industriei engleze, prin boicotarea navlului şi a porturilor britanice, prin restrângerea la minimum a relaţiilor de orice natură între Moscova şi Londra.

Acesta-i stadiul actual al relaţiilor dintre ambele state.

Cum deocamdată nu se întrevede nici o posibilitate de atenuare a încordărei s'ar putea ajunge chiar la o ruptură diplomatică.

Consecinţele grave — pentru Rusia — a unei asemenea rupturi, sunt uşor de întrevăzut.

Căderea Dolarului

Fără îndoială că din toate evenimentele ultimelor trei săptămâni cel mai senzaţional este căderea dolarului.

Aşteptată şi prezisă mult de către personalităţile competinte din Apus, ea a produs totuşi o imensă impresie şi va avea incalculabile consecinţe.

Comentariile presei mondiale asupra cauzelor şi a urmărilor inflaţiei americane sunt confuze şi în bună parte interesate.

Presa americană adoptă în genere punctul de vedere oficial exprimat de d. Roosevelt: inflaţia a fost instaurată voit, ea însemnând primul pas în vederea ieşirei din criză.

Inflaţia va produce — aşa susţin apologeţii ei — o urcare a preţului materiilor prime iar căderea dolarului va sili toate marile puteri economice la o înţelegere monetară şi la cooperaţie internaţională.

Aceste două elemente conjugate ar duce la înlăturarea crizei. S'a mai atribuit hotărîrea preşedintelui Roosevelt şi unor necesităţi de politică economică externă.

Preşedintele Statelor-Unite ar fi voit să exercite un fel de şantaj asupra d-lui Macdonald şi să forţeze Marea Britanie — prin ameninţarea devalorizării dolarului sub nivelul lirei sterline — la o înţelegere monetară.

In realitate toate ipotezele care pornesc de la ideia unei căderi voite şi dirijate greşesc.

Inflaţia din Statele-Unite a fost SILITĂ şi determinată de motive de ordin exclusiv INTERN.

Criza generală, extrem de acută, care bântue în Statele-Unite încă din 1929 este cauza îndepărtată a căderii dolarului iar cauza imediată trebue căutată în criza bancară de la începutul lunei Martie.

Panica produsă, crahurile, retragerile de depozite, închiderea băncilor, blocarea depozitelor au sdruncinat definitiv sistemul bancar american.

Pe de altă parte interzicerea exportului de aur suspendase de fapt convertibilitatea dolarului şi dusese la scăderea lui continuă pe toate pieţile lumei.

Totuşi la sfârşitul lui Martie conducătorii Statelor-Unite anunţau sfârşitul crizei bancare şi exaltau miracolul înfăptuit.

Bilanţul Băncilor Federale de Rezervă publicat la 25 Martie arăta o sporire considerabilă a rezervelor de aur care trecusără de la 2.684 milioane la 9 Martie la 3.192 milioane iar moneda în circulaţie scăzuse cu 930 milioane de dolari. (Vezi JE SUIS PARTOUT din 1 Aprilie 1933).

Cu toate acestea situaţia băncilor era disperată.

Intre 25 Februarie şi 18 Martie depozitele la vedere scăzuseră astfel:

CHASE NATIONAL BANK de la 1.150 milioane la 947 milioane.
GUARANTY TRUST: 852—724.
BANKERS TRUST: 520—258.
FIRST NATIONAL BANK: 437—379.

Şi aceasta numai la băncile mari, fără a mai vorbi de băncile mai mici.

După redeschiderea băncilor retragerile au continuat aşa că guvernul american era plasat în alternativa: o nouă închidere a băncilor sau inflaţia.

Dacă la aceasta adăogăm că susţinerea mai departe a dolarului la bursele străine ar fi însemnat export de aur, înţelegem de ce preşedintele Roosevelt a fost silit să adopte calea inflaţiei.

Care vor fi consecinţele interne şi externe ale căderii dolarului nu poate fi precizat acum.

In orice caz o sporire a haosului american şi a celui mondial

Roma - Berlin Londra - Paris

Politica europeană s'a învârtit în ultima lună tot în jurul problemei revizuirei tratatelor, care în fond maschează cauza reală a întregei fierberi internaţionale: reacţiunile, favorabile şi nefavorabile, produse de triumful hitlerismului în Germania.

Ultima lună s'a caracterizat, din acest punct de vedere, printr'un recul german în politica europeană.

Evoluţia politicei internaţionale, în acest interval de timp este extrem de interesantă şi merită să fie studiată.

Instaurarea hitlerismului a avut drept primă consecinţă un formidabil spor de prestigiu pentru politica italiană.

Revoluţia fascistă îşi găsese, după zece ani, „prudent"-ul în Germania. Hitler se alătură lui Mussolini şi mai ales Roma putea conta întotdeauna pe un sprijin hotărît la Berlin, siguranţă pe care n'o avea în timpul guvernărilor democratice şi social-democrate.

Pe de altă parte naţional-socialismul nu avea alt aliat imediat posibil în afară de fascism. Solidaritatea celor două regiuni şi a celor două ţări s'a văzut din primul moment.

D-lui Mussolini i-a convenit de minune ca bizuit pe Germania să ducă o politică de prestigiu iar d-l Hitler trebuia să fie mulţumit că Ducele făcându-şi jocul aducea imense avantagii Germaniei.

De aci senzaţionala lovitură diplomatică realizată de şeful guvernului italian la sfârşitul lui Martie. Prezenţa d-lui Macdonald la Roma a fost utilizată de Duce pentru a căpăta asentimentul premierului britanic la realizarea directoratului celor patru mari puteri şi la revizuirea „paşnică" a tratatelor.

Preşedintele consiliului de miniştri englez a intrat în combinaţie cu o uşurinţă nimitoare.

Franţa avea deci în faţa ei blocul italo-german la care aderase Marea Britanie.

Acum începe o a doua frază, după cea de neturburată ascensiune, faza de recul.

Democraţia franceză nu poate şi nici nu îndrăzneşte să reziste făţiş. O serie întreagă de manevre obscure, de declaraţii alambicate, de oscilări suspecte sunt combinate de mediocrul titular al Quai d'Orsay-ului, Paul Boncour.

Aliaţii Franţei însa — printre care din nenorocire ne înnumărăm şi noi — nu puteau rămâne indiferenţi.

Polonia şi Mica Antantă se agită iar d-l Titulescu întreprinde un nou voiaj celebru.

Fireşte că planul Ducelui ar fi rămas totuşi în picioare dacă între timp nu se schimba aproape total poziţia Marei Britanii.

Hotărâta acţiune antisemită pornită de guvernul Hitler provoacă reacţiunea semită.

Puterea finanţei şi a presei evreeşti e imensă pretutindeni, dar în statele anglo-saxone are în plus avantajul de a lucra o opinie publică dominată de un spirit relegios, jumătate puritan, jumătate misionar, naiv şi primar.

De aci imensul răsunet pe care reacţiunea semită l-a avut în ţările anglo-saxone.

Revenind de la Roma d-l Macdonald a găsit situaţia mult schimbată.

Opinia publică nu mai era favorabilă Germaniei, iar vechii francofili în frunte cu strălucitorul Winngston Churchill şi cu fostul ministru de externe, între 1924—1929, Austen Chamberlain, regăseau ascultare.

Sir Austen Chamberlain a ţinut un răsunător discurs antihitlerist în Camera Comunelor.

Faţă de această situaţie, cu o dezinvoltură şi un cinism egal uşurinţei pe care o arătase la Roma, d-l Macdonald şi-a schimbat atitudinea şi a lăsat să cadă proectul directoratului

Repercusiunea acestor evenimente în Italia a fost importantă. D-l Mussolini şi-a moderat expansiunile pro-germane, aşteptând un moment mai prielnic pentru a reveni la atac.

Dar nu numai atitudinea cercurilor conducătoare britanice a influenţat politica italiană, ci mai ales perspectiva unei realizări rapide a anschlussului.

Evenimentele din Austria pe care le comentăm mai jos, dovedesc tendinţa naţional-socialismului de a ajunge foarte repede la uniunea de fapt.

D-l Mussolini nu vede însă cu ochi buni anschlussul, adică vecinătatea unei Germanii mari la Brenner. Ar prefera deci ca „Führer"-ul să pună pe tapet problema coridorului şi să părăsească pentru moment, ideia anschlussului.

De aceia Ducele susţine pe d. Dolfus, care vom vedea ce rosturi are la Viena, şi refuză d-lor Goehring şi von Papen încuviinţarea sa la realizarea uniunei de fapt.

Politica italiană ar prefera să vadă reconstituindu-se în Europa Centrală o uniune austro-ungară sub tutela ei.

Iată cauzele, atât de complexe şi de obscure, pentru care politica externă germană e deocamdată în recul.

Evident legătura cu Italia rămâne neştirbită, dar Anglia pare a se apropia deocamdată de Franţa.

Naţional-socialismul are de alcătuit o Germanie nouă, puternică şi hotărîtă. Problema momentului pentru Hitler este exclusiv internă.

Momentul de recul al politicei externe germane are aşa dar şanse de prelungire.

Până la sfârşit însă victoria unui popor disciplinat, organizat, condus de voinţe unitare asupra democraţiilor decrepite şi anarchice care-l înconjoară, e neîndoelnică.

Intrevederile dela Washington

Senzaţia produsă de căderea dolarului a trecut pe al doilea plan al interesului public întrevederile şi conversaţiile pe care d-nii Macdonald şi Herriot le-au avut cu d. Roosevelt.

Dela început trebue precizată diferenţa între convorbirile anglo-americane şi cele franco-americane.

Accentul cădea pe cele anglo-americane. Atât d. Roosevelt cât şi d. Macdonald — şefi de stat amândoi — sperau să ajungă la o înţelegere definitivă în chestiunea datoriilor de război, a monedelor, a dezarmărei şi a conferinţei economice mondiale.

Cele două ţări anglo-saxone urmau să ajungă la o atitudine comună asupra tuturor problemelor la ordinea zilei.

Dacă acesta trebuia să fie caracterul şi obiectivul întrevederei Macdonald-Roosevelt, conversaţiile franco-americane aveau un caracter mai mult informativ.

D. Herriot n'avea nici voinţa şi nici puterile necesare spre a tranşa definitiv vre-una din problemele pendinte între Franţa şi America.

Dar toate planurile anterioare au fost răsturnate de evenimente.

Preşedintele Statelor-Unite a fost silit să recurgă la inflaţie înainte de a putea lua contact cu partenerii săi. In haosul produs în America şi în lume de căderea dolarului, se înţelege că nici o problemă economică şi financiară n'a putut fi serios discutată, necum tranşată.

Trebue să treacă cel puţin câteva săptămâni pentru ca cercurile conducătoare de pretutindeni să se orienteze şi să ia poziţie faţă de noua situaţie.

De aceea d-nii Roosevelt, Macdonald, Herriot s'au mărginit să discute principial problemele, rămânând ca ele să fie tranşate de conferinţa economică mondială.

Când scriem aceste rânduri d-nii Macdonald şi Herriot n'au plecat încă dela Washington, aşa că nu se ştie încă sigur ce se va alege din conversaţiile de la Casa Albă.

E mai mult ca probabil însă că ele nu vor întrece cadrul unor înţelegeri de principiu.

Mihail Polihroniade

Conferința economică mondială și interesele României

de Alexandru Constant

In Mai sau Iunie — data e discutabilă — se va întruni la Londra conferința monetară și economică mondială care are adeziunea principală a peste 70 națiuni. Ideea acestei Reuniuni este înscrisă în „Actul final" al conferinței de la Lausanne din Iulie 1932. Știm că la Lausanne s'a rezolvat, definitiv pare-se, în favoarea Germaniei, problema reparațiilor, fără a se ajunge însă la o atitudine comună în chestiunea corelativă a datoriilor interguvernamentale. Intre timp, ecranul actualității mondiale a fost ocupat de o altă problemă capitală, aceea a dezarmării, care a terminat lamentabil în diversiunea pactului Mac Donald-Mussolini, el însuș deplasat astăzi la periferia atenției generale prin actualizarea problemei monetare și economice. E inutil să spunem că scopul ultim al acestor reuniuni internaționale este pacea, politică și economică a lumii. Pacea politică trebuie menținută și consolidată, iar cea economică trebuie instaurată. Vorbim de necesitatea instaurării păcii economice fiindcă actualmente trăim cel mai crâncen război economic, egalabil în proporții marelui război militar din 1914. Cifrele nu desmint calificarea superlativă: Războiul economic înregistrează până acum peste 30 milioane de șomeuri (cel puțin 100 milioane suflete, socotind și familiile lor); o scădere a prețului materiilor prime de 60%, iar a celor manufacturate de peste 30% față de anul 1929; o creștere a stocurilor de produse agricole la dublu față de 1925; o cădere a valorii comerțului mondial de 60% și o comprimare a volumului său de 25% față de 1929; ca urmare a acestui dezastru economic avem o reducere a veniturilor naționale de peste 40%, cu corolarul ei financiar al epidemiei deficitelor bugetare și a dezorganizării sistemelor monetare.

Cauza originară a acestui uimitor „palmares" este războiul mondial, care nu a sfârșit decât sub forma cea mai brutală la Versailles, continuând însă furios în cele trei planuri solidare ale vieții contemporane: în planul financiar sub forma reparațiilor și datoriilor interguvernamentale, în planul militar sub forma cursei înarmărilor; și în planul economic și monetar sub forma crizei economice și monetare. Procesul măcinării civilizației noastre îmbracă, formal, haina războiului naționalismelor economice, a luptei exasperate de conservare a ființei economice naționale.

Conferința monetară și economică mondială dela Londra urmărește o soluție globală, pe deasupra națiunilor, un fel de „dezarmare economică".

In „Proectul ordinei de zi adnotat" alcătuit de comisia preparatoare a experților și care va forma canevaua discuțiunilor din Maiu-Iunie, găsim o serie de indicații extrem de interesante, capabile să ne permită, cu o oră mai de vreme, o realistă verificare a metodelor propuse și, în concluzie, o atitudine precisă a noastră.

Ordinea de zi cuprinde șase mari chestiuni:

I. Politica monetară și politica de credit.

II. Prețurile.

III. Reluarea mișcării capitalurilor.

IV. Restricțiunile privitoare la comerțul internațional.

V. Politica tarifară și contractuală.

VI. Organizarea producției și schimburilor.

Pentru fiecare din aceste probleme comisia experților sugerează câte o soluție: Politica monetară și politica de credit își vor regăsi axa în restaurarea unui adevărat etalon monetar internațional; criza prețurilor cunoaște o singură soluție, ridicarea prețurilor, care se va realiza, pe de o parte, printr'o politică generalizată de credit ieftin (aceasta-i soluția magică a lui J. M. Keynes cunoscută sub numele de „loan expeditures"), pe de altă parte, printr'o organizare a exportațiunilor și a producțiunii, aceasta mai ales în domeniul cerealelor și anume printr'o reducere a suprafețelor însămânțate; reluarea mișcării capitalurilor, adică a plasamentelor internaționale, nu-i posibilă fără abrogarea măsurilor de control al schimbului, abrogare condiționată ea însăși de o prealabilă „adaptare bugetară și economică" și de o reglementare a datoriilor externe prin acceptarea, de către creditori, a plății în mărfuri și servicii și chiar printr'o „ajustare a obligațiunilor la situația prezentă a debitorilor"; renașterea comerțului internațional reclamă în mod imperios înlăturarea tuturor piedicelor excepționale — prohibițiuni, contingentări etc. — măsură realizabilă numai pe calea unei înțelegeri generale; în materie tarifară se recomandă revenirea la metode mai liberale printr'o temperare progresivă a tarifelor, juridicește realizabilă printr'un acord mondial sau prin acorduri regionale; în privința politicei contractuale se indică drept principiu fundamental clauza națiunii celei mai favorizate, cu excepția unor derogațiuni temporare, cum este tratamentul preferențial de acordat țărilor dunărene; însfârșit, dificila problemă a organizării producției și schimburilor internaționale are o singură ieșire, care este, după opinia experților, contingentarea exportațiunilor și limitarea producției, pe cale de acorduri internaționale, fie direct între producători, așa cum s'a practicat în unele ramuri de producție (oțel, aramă, cauciuc, etc.), fie între guvernele producătorilor interesați.

Se abordează, precum vedem, toate marile probleme ale economiei mondială, înțepenită de paralizia progresivă a crizei. E însă realizabil!? sau, ce este realizabil din acest amplu program? In ce măsură țara noastră este interesată în acest ansamblu de probleme?

Trei sunt dificultățile principale din calea conferinței viitoare de la Londra. Ele coincid cu interesele a trei din marile puteri, factori esențiali, în deciderea soartei conferinței:

1) Anglia, care, în urma acordului de la Ottawa, s'a legat față de vastul său imperiu colonial printr'un regim preferențial, îngrădindu-se în schimb cu ziduri vamale, fără precedent în trecutul ei, față de statele extra-britanice. Va renunța Anglia la acest regim vamal tăindu-și astfel singurele articulații ale centrifugalului său imperiu colonial? In plus, va renunța la actualul regim monetar, în divorț cu metalul galben, promovând astfel Statele-Unite și Franța pe primul plan al pieții financiare a lumii? Simțul practic al englezului și pericolul cuceririi economice a coloniilor sale de către statele super-industrializate, Germania și Statele-Unite, sunt serioase motive pentru a crede într'un răspuns negativ la aceste întrebări.

2) Franța, care posedă pe lângă cel mai solid agregat colonial și o situație financiară unică, nu va înlătura, în materie vamală, regimul parcimonioaselor contingentări, de teama Germaniei agresive economicește, nici nu va ceda presiunei engleze pentru o rațională redistribuire în lume a stocurilor de aur.

3) Statele-Unite e foarte problematic că vor consimți să discute problema datoriilor de război, care-i ține în subordine toate statele europene, căci discuția, în această materie, vizează stingerea datoriilor după exemplul european dela Lausanne, adică pierderea hegemoniei sale plutocratice în lume.

Deasemeni își vor apăra cu dârzenie exageratele tarife vamale, la adăpostul cărora cel mai echilibrat conglomerat de state se organizează într'o puternică autarhie economică, executând astfel o parte din testamentul lui Washington.

Acestea sunt marile dificultăți cari amenință succesul conferinței dela Londra. Pentru atenuarea lor sunt întruniți acum la Washington reprezentanții marilor puteri. In această „repetiție generală" se va vedea ce mai rămâne din textul original al experților pentru marea reprezentație din Maiu-Iunie.

Noi suntem convinși că o parte din problemele enunțate de comisia pregătitoare a experților se va discuta și la Londra și anume tocmai aceea la care țara noastră este îndeosebi interesată: problema datoriilor externe, problema prețurilor produselor agricole, problema tarifelor preferențiale și problema organizării producției.

In chestiunea datoriilor externe, România, ca de altfel toate statele dunărene, are neapărată nevoie de „ajustarea" propusă de experți și de plata în mărfuri. Cum însă această plată în mărfuri însemnează o intensificare și o preferință acordată importațiunilor dunărene este de așteptat reacțiunea statelor transoceanice și indispoziția, în țările creditoare, a agricultorilor, cari au ajuns, în 1932, să satisfacă singuri necesitățile de consum intern. Dacă această reacțiune va triumfa, România se va vedea obligată să recurgă la cea din urmă și cea mai puțin agreabilă măsură, moratoriul. De altfel streinătatea e prevenită în această privință.

Problema ridicării prețului produselor agricole face un corp cu aceea a tarifelor preferențiale și a organizării producției. In materie de produse de prima necesitate, a căror consumație e foarte puțin elastică, nu trebuie să sperăm într'o ascendență a prețurilor prin politica de credit ieftin.

Aci accentul cade nu pe cerere, ci pe ofertă, care trebuie redusă cu orice preț. Acele 125 milioane quintale, cari reprezintă stocurile de grâu în August 1932, sunt singura cauză a căderii catastrofale a prețului cerealelor. Dispariția acestor stocuri supraliminare ar ridica deodată prețurile cerealelor cu 30%—50% față de cele actuale. Singura soluție deci este reducerea producției prin limitarea însămânțărilor. Cari țări vor suporta aceste limitări? Firesc ar fi ca acelea cari au provocat supraproducția, adică statele transoceanice. Or, iată ce spuneau aceste țări prin reprezentanții lor la conferința internațională a grâului din 1931:

„Soluția ideală a problemei ar fi de a evita supraproducția, dar chestiunea, în ceeace privește țările cu agricultură extensivă, prezintă dificultăți, s'ar putea spune, iremediabile. In Argentina, orice măsură restrictivă ar fi contrară tendințelor naturale ale populației, tinzând la exploatarea integrală a bogățiilor naturale ale țării". (Carlos Brebia în „La crise agricole" vol. II, publicată de comitetul economic al S. N., Ge-

(Continuare in pag. VIII-a).

Agricultura și creditul

de Vasile Matei

Legea conversiunii datoriilor, votată în săptămâna patimilor, n'a adus decât soluțiunea cea mai bună pe care o putea aduce guvernul actual dominat de o concepție categoric capitalistă — individualistă: lipsa oricărei soluțiuni. Deoarece nimeni nu poate pretinde că moratoriile de 5 ani și 2 ani pentru debitorii agricoli sau de 6 luni pentru unii din debitorii urbani, dacă ambele categorii îndeplinesc o sumă de dispozițiuni destul de riguroase, constituesc o soluțiune pentru problema datoriilor.

Vom încerca să arătăm că în ceeace privește agricultura nu poate fi valabilă o lichidare a datoriilor după principiile și procedeele întrebuințate în economia de schimb actuală. Și aceasta dintr'un motiv care face superflue pe toate celelalte: agricultura are o foarte mică putere de a primi credit în actualele condițiuni de participare a banului cu munca. Dobânda capitalului e socotită după ramuri de producție — comerțul și industria — în cari viteza de circulație și productivitatea permit o ridicată chirie și pentru capital. Și industria și comerțul sunt activități create oarecum în mod artificial, deoarece participarea naturii e supusă într'o covârșitoare măsură voinții și scopurilor omului. De aici putința de a prevedea cu oarecare certitudine rezultatele pe care, în condițiuni normale, un întreprinzător le poate aștepta dela activitatea sa. Condițiuni speciale de producție, circulație și productivitate ale muncii și capitalului din industrie și comerț au determinat pentru credit — închirierea banului — o dobândă ridicată și termene scurte de recuperare a capitalului împrumutat. Funcțiunea creditului în economia capitalistă e fundamentală și specifică, generalizarea acestei funcțiuni în condițiuni schimbate de funcționare aduce însă grave turburări economiei naționale.

Agricultura, în genere, nu poate primi credit, în actualele condițiuni ale pieții financiare, naționale sau internaționale, din pricina a o sumă de condițiuni cari sunt contrare rostului creditului.

Vom enumera în mod succint o parte din ele.

1. Imposibilitatea de a prevedea rezultatele. Condițiunile climaterice în agricultură joacă un rol covârșitor putând varia producția dela simplu la triplu. Sinistrele sunt mai păgubitoare și mult mai greu de prevăzut sau de înlăturat decât în oricare ramură de producție. Obținerea rezultatelor în agricultură necesită un timp prea lung — aproape un an de zile — pentru ca să se poată avea un cât de relativ rebus sic stantibus. De aici rezultă marele risc al agricultorului de a-și angaja capitalul și munca în condițiuni fixate la o dată prea depărtată de momentul când și le va putea valorifica. Deci creditul nu poate să-și îndeplinească funcțiunea sa.

2. Venitul mai puțin decât proporțional. In agricultură, spre deosebire de ceeace se petrece în comerț sau industrie, există un raport determinat dintre munca și capitalul investite pe o anume întindere de pământ, raport pentru care rezultatele sunt optime. Creditul e necesar atâta timp cât nu s'au obținut aceste condițiune optime, în urmă el neconstituind decât o sarcină foarte apăsătoare. Această greșală s'a făcut la noi cu creditele acordate agriculturii. Atât timp cât capitalul împrumutat servea la mărirea venitului prin completarea inventarului și ameliorarea condițiunilor de exploatare, rolul creditului era evident și prezența sa absolut necesară. După ce însă dela împrumuturi destinate măririi veniturilor s'a trecut la împrumuturi de consumație sau la împrumuturi de investiții nerentabile, sarcina dobânzilor și a amortismentelor a devenit nesuportabilă.

3. Mica viteză de circulație a capitalurilor investite în agricultură. Din cauza acestui fapt rezultă mica productivitate pe care o dă agricultura. Agricultorul nu-și poate proporționa cheltuelile de producție cu veniturile pe care le va realiza, din pricina timpului prea mare din momentul începerii producției până în momentul punerii pe piață a produselor. Creditul însă nu-și poate îndeplini rolul său decât într'o economie în care viteza de circulație e cât mai mare posibilă. De aici rezultă incapacitatea de credit a agriculturii, în actualele condițiuni.

4. Partea mare care revine cheltuelilor necesare producției. Pe lângă investițiile strict necesare producției, agricultura are o sumă de cheltueli de întreținere a inventarului pe timp de un an și cheltueli cu amortizarea capitalurilor investite, sume cari măresc cu mult cheltuelile de producție. Venitul net realizat în agricultură dă un procent mult redus celui realizat de celelalte ramuri de producție. Incă un motiv pentru care creditul nu se poate întrebuința pe o scară prea mare în agricultură.

5. Redusa putință de tehnicizare a agriculturii. Ceeace a permis industriei să primească un credit din ce în ce mai mare a fost tehnicizarea continuă a mijloacelor de producție, mărindu-se astfel productivitatea și deci realizarea unui venit din ce în ce mai mare. In agricultură creșterea venitului net e foarte înceată, încât creditul nu poate avea o prea mare participare.

6. Limitarea cererii produselor agricole. Producția produselor industriale poate fi mărită în mod continuu, depășind mereu realizările dintr'un anumit moment, deoarece consumația acestor bunuri nu are o limită rigidă. America a dat o strălucită dovadă de marea putere de absorbire pe care o pot avea produsele industriale într'o societate cu producție și circulație capitaliste. Produsele agricole, prin natura lor chiar, nu sunt susceptibile de o consumație elastică și deci nu dau loc la o cerere în continuă creștere. Cineva poate foarte bine „consuma" un singur costum de haine sau 4 costume într'un an, dar nimeni nu-și poate mări, în mod rațional și necesar, „consumația" dela o pâine pe zi la patru pâini. Agricultura nu-și poate mări veniturile, cum fac industria și comerțul, prin mijlocul unui mic beneficiu pe unitate dar al unui dever mare. Produsele agricole nu sunt cerute decât în o cantitate determinată, cu prea mici variații, încât agricultorul trebue să-și valorifice munca și capitalul în condițiuni mult mai grele decât industria sau comerțul.

Credem că apare clar, în actualele condițiuni de schimb ale pieții capitaliste, că agricultura are o situație aparte. Societatea concretizată în Stat nu poate sta nepăsătoare la tragedia agriculturii obligată să activeze și să trăiască în condițiuni cari îi contrazic și natura și posibilitățile sale. Industria, comerțul și agricultura cu regimuri de activare — mijloacele fizice și tehnice, posibilitatea măririi nelimitate a producției și a consumației — atât de deosebite, încât nu pot fi supuse la aceleași condițiuni de schimb: legea cererii și a ofertei. Statul va trebui să găsească un echilibru cât mai satisfăcător pentru toate clasele producătoare, avantagiile unui anumit gen de muncă folosind tuturor, iar vitregia unor grele condițiuni de muncă și valorificare fiind cât mai mult atenuată printr'un schimb de bunuri care să țină seama de cât mai multe considerente de ordin natural sau social.

Pentru a ajunge lao societate în care actualele spărturi din economia națională sau mondială să nu mai periclitеze chiar viața societăților omenești, trebue ca la conducerea statelor să se instaureze și să activeze o altă concepție despre societate și o altă mentalitate.

Societatea, sau colectivitatea mai restrânsă a unui grup, trebue să primeze totdeauna asupra intereselor sau rosturilor indivizilor, oricât de frumoase sau justificate ar fi ele. Progresul trebue răspândit pe o scară cât mai mare, chemând la o participare activă cât mai largi straturi ale populației. Diferențele enorme dintre posedanți și neposedanți, favorizați și nefavorizați de un anumit sistem economic și social, trebuesc reduse la un minimum pe care îl justifică nevoia stimulației, fără a aduce o exploatare a celor mai slabi.

Orice soluție s'ar da problemei pusă de agricultură, ea nu poate fi decât inoperantă, atât timp cât va fi o soluție particulară. Intreaga economie și societate, rezultate ale unei evoluții decurgând din concepții și metode cari nu mai sunt valabile astăzi, trebuesc așezate pe baze noi. Și atunci datele problemei sunt cu totul altele decât cele de acum, iar soluțiile vor fi coordonate într'un sistem coherent în care fiecare element își va avea valoarea sa relativă. Ce soluție impune ziua de față? Una singură: lichidarea, cu cât mai puține pierderi și frământări posibile, a unui trecut anachronic și în mare parte neutilizabil, și pregătirea condițiunilor — materiale și spirituale — în care va trăi o societate nouă, mai activă, mai justă, mai bună și mai demnă.

Conferința monetară și interesele României

(Continuare din pag. VII-a)

neva 1931, pag. 89). Țările de peste ocean recomandă această soluție țărilor europene „cu populație mai densă și producție intensivă". Intre aceste țări vizate suntem și noi. Problema angajază prin urmare superlativ interesele noastre și totuș în conferința preliminară de la Washington, unde Argentina și Canada erau invitate, nu se găsise loc pentru nici un reprezentant al blocului statelor agricole europene. După multă demonstrație, a putut pătrunde, în ultima oră, și Mica Ințelegere.

Tarifele preferențiale, cari au format punctul central al conferinței dela Stressa, revin și în programul conferinței mondiale. La Stressa se căzuse de acord, în urma pertractărilor între reprezentanții statelor industriale și reprezentanții blocului agricol european, în privința necesității unui regim preferențial pentru cerealele dunărene. Acest acord este provizoriu, căci va trebui ratificat în conferința de la Londra, unde vor participa și statele agricole de peste ocean. Cum vor primi aceste state acordul dela Stressa? In 1930 când s'a pus pentru prima oară, sub presiunea țărilor dunărene, chestiunea regimului preferențial într'o conferință prezidată de S. N., s'a hotărât că nu va putea fi aplicat „decât cu asentimentul țărilor cari se bucură de tratamentul națiunii celei mai favorizate". Acest asentiment nu s'a putut obține nici la conferința mondială a grâului de la Roma din anul următor, nici la Londra în 1932, din partea „marilor țări exportatoare" de peste ocean. Se va obține el în 1933 sau se va trece peste această condiție? E greu de prevăzut o soluție. Un lucru știm însă precis: țara noastră s'a epuizat complet în lupta economică cu marile țări agricole de peste ocean pentru cucerirea pieții europene; ea se găsește într'o situație excepțională, de unde și nevoia unui tratament excepțional. In caz contrar... va recurge la măsuri pe cari instinctul de conservare i le va dicta. Și aceste măsuri nu convin tuturor.

Inchei aceste rânduri cu o urare: Ar fi de dorit ca, cel puțin în ceasul al XI-lea, glasul experților S. N., cari la noi în țară formează lege, să fie ascultat și de „marile puteri", cu puțin sacrificiu din egoismul lor spre pacificarea în prosperitate a lumii.

ALEXANDRU CONSTANT

Un sperjur moralizator

D. P. Constantinescu-Iași, profesor universitar, foarte îndârjit militant comunist pe vremuri, până când, pentru a fi numit profesor de istoria artei creștine la facultatea de teologie din Chișinău a făcut o declarație publică că renunță la „principiile" sale comuniste și reneagă toate insultele aduse bisericei creștine, se agită iarăș.

Deghizându-și comunismul său notoriu într'un umanitarism dulceag, profesorul teolog, militează acum cu aceeaș veche ardoare prin lojile masonice și prin diverse comitete și comiții antirăzboinice, iar în ultimul timp face să apară în ziarele evreești proteste „împotriva atrocităților din Germania" propunând participarea intelectualilor români la diferite congrese antifasciste din străinătate.

„Fasciștii" nu pot decât să facă haz de cerbicia lui P. C. I., al cărui eroism merge până la blidul cu linte.

Nu sperjurii pot da lecții de moralitate politică, iar protestele lor sânt o insolență pe care nu o întrece decât ridicolul.

Numai că acestui domn, asupra activității căruia s'a trecut cu prea multă ușurință, probabil legăturile sale cu masoneria, i s'a tolerat să fie numit profesor universitar la o facultate teologică ale cărui principii fundamentale le batjocorește.

A ocupa această demnitate și a-ți îngădui să propagi comunismul protestând împotriva unei acțiuni salutare care și-a făcut un punct cardinal din a milita ideia creștină împotriva dușmanului declarat, marxismul, este o cutezanță care nu-și poate găsi expresia decât în oameni de speța lui P. Constantinescu-Iași.

Intr'o facultate de teologi, cu spirit adevărat creștin, un astfel de tip n'ar avea ce căuta.

Ce zic oare Cucernicii Părinți Profesori dela facultatea din Chișinău? Ce fac studenții?

Victor Crăcănel și istoria românilor

Cică s'ar fi propus — desigur într'un cerc masoic — ca un poet, și nu un specialist, să scrie un manual de Istoria Românilor. Și iată-l pe Victor Crăcănel — bănuindu se poet! — că se agață de „idee" și scrie în Adevărul din 21. III:

„N'am mai răsfoit manualele noastre de istorie, făcute după război. In străinătate, știu că le străbate alt spirit, decât vechiul orgoliu național și militarismul care îngloba toată povestea trecutului, ca și cum, în afară de războae, semințiile pământului n'au mai fost bune de nimic. Glorificându-și nația, semănând ură împotriva altor ginte, dând o prea mare importanță suveranilor războinici, istoricul se credea un auxiliar al oștirii, al operei de îmbărbătare națională... Să nu mai dăm copiilor să citească lamentațiunile lui Eminescu:

„De-așa vremi se 'nvredniciră
cronicarii și rapsozii,
„Veacul nostru îl umplură saltimbanci și irozii"

„Sunt nedrepte... Și nici acele imprecațiuni șoviniste din Doina, dizolvante și inutile".

Prin urmare nerușinatul bulgar ar vrea ca în școală să se propovăduiască defetismul masonic și să se învețe, desigur, acele sforăituri versificate ale Crăcănelului balcanic! Nerușinarea e prea mare, pentru ca să n'o relevăm: Cel care-și permite să facă naționalism bulgăresc pe scena Naționalului din București, cere înlăturarea lui Eminescu din manualele școlare. Oare nu se va găsi nimeni să-l readucă la realitate?

D-l Iorga... mână forte

Domnul Neculae Iorga în câteva rânduri înfierbântate din gazeta d-sale cere — în fața repetatelor acte de violență ale organizațiilor naționaliste — un om tare la guvern, un om de autoritate!

Pentru a trece clipa grea de astăzi domnul Iorga se recomandă ca „un vestit om de autoritate", contra ciomăgașilor naționaliști și rasiști.

Dar pentru a înfrunta alegerile d-nul Iorga a încercat să devie „un vestit om de carteluri". Partea neașteptată este că și pentru carteluri era vorba tot de aceeaș ciomăgași naționaliști și rasiști. Pe cei pe cari „omul de autoritate" vrea să-i distrugă, cu acelaș omul de carteluri vrea să se înfrățească!

O nouă gazetă

A reapărut „Ideea Națională", viguroasa gazetă naționalistă, ce apărea în 1923 la Cluj sub conducerea distinsului luptător naționalist, d. Avocat Emil Vasilin-Cluj.

Salutând cu tot entuziasmul pe noul nostru confrate îi urăm aceeaș intransigență în lupta sa, străină de orice preocupare politicianistă, după cum l-am cunoscut-o la 1923.

Președintele Senatului și Justiția

D. Costăchescu, fostul ministru al Instrucțiunii Publice și actualul președinte al Senatului, n'a avut nici odată reputația unei inteligențe excepționale.

Colegii săi național-țărăniști dela Iași împingeau chiar indiscreția atât de departe, încât îl declarau pur și simplu prost.

Noi ne închipuim că d. Costăchescu a fost mușcat de curând de vre-un câine turbat, pentru că numai o doză de turbare poate explica năstrușnicele declarații făcute deunăzi la Iași.

Iată în adevăr ce declară președintele Senatului României, citâm textual:

„Justiția cu metodele ei încete, cu procesele cari durează; poliția care merge în frunte cu svastica și numai „ura" nu striga, — cu această justiție și poliție să ținem ordinea?

„Când în incidentele de la Râpa Galbenă din Iași, s'a tras asupra armatei și un ofițer a fost rănit care este rezultatul pe care l-a dat justiția?

„Noi îl așteptăm încă.

„Când am mai fost la guvern, d Mihalache a dat ordin să fie desființate toate „Gărzile de fer", socotite ca ilegale.

„Ce a făcut justiția?

„Codreanu a fost achitat și „Gărzile" au funcționat mai departe sub privegherea justiției și a poliției".

Prin urmare, d. Costăchescu afirmă că guvernul nu se mai poate bizui pe justiția și pe poliția țării și de aceea a fost silit să institue starea de asediu.

Unul din factorii esențiali ai puterii legislative își afirmă fățiș neîncrederea în putea executivă și cea judecătorească și dezaprobă hotărîrile justiției. Starea de asediu a fost așadar introdusă din cauza carenței justiției civile.

In gura președintelui unui Senat „democrat" asemenea aprecieri la adresa justiției sunt nemai auzite.

Dacă d. Costăchescu ar ocupa înalta demnitate pe care o deține în oricare alt stat din Europa, ar sbura în douăzeci și patru de ore din palatul președinției, direct într'o celulă a casei de nebuni.

România, oropsită de cel mai imbecil din toate parlamentarismele europene, e silită să continue a suporta la președinția maturului corp pe unul din cei mai patenți calcă 'n străchini din câți sălășluesc între Nistru și Tisa.

Et nunc erudimini...

Bieții evrei!

Inima mare și încăpătoare a d-lui Mihail Sadoveanu a găsit un nou prilej de înduioșare: evreii!!

In numărul de Paști al „Adevărului" d-sa declară:

— „Spre deosebire de alte țări, la noi evreii sunt în mare majoritate săraci și cu necazuri!"

Săracuții de evrei!!

Acțiunea „Gărzii de Fier"

Consequentă cu hotărîrea sa de a începe o viguroasă acțiune de luminare a populației românești în fața primejdiei boicotului mărfurilor germane organizat de evreii din România, Garda de fier a ținut Duminica trecută o mare adunare la Rădăuți, la care au participat, într'o ordine desăvârșită, mii de oameni din întreaga Bucovină.

De asemenea au luat parte și delegați ai organizațiilor național-socialiste cu steagurile, din Bucovina, în frunte cu d. Landwehr, președintele lor, care și-a spus și cuvântul său autorizat.

Cu acest prilej s'a votat o moțiune din care desprindem:

1. Adunarea își exprimă simpatia față de partidul național-socialist german care luptă pentru triumful creștinismului și distrugere marxismului.

2. Se declară un boicot de 10 zile contra mărfurilor și prăvăliilor evreești.

3. Se va numi o comisiune care va lua contact cu conducătorul legiunii din Bucovina și cu reprezentanții germanilor și ai național-socialiștilor, pentru a se forma un birou de import-export, prin care să se poată întreține mai departe legăturile comerciale cu Germania.

Manifestația dela Rădăuți este răspunsul cel mai viguros și mai practic care se putea da agitațiilor primejdioase întreținute de evreimea internațională împotriva intereselor României.

Incadrarea populației germane din România în sânul organizațiilor naționaliste este un semn îmbucurător, că în fața unei primejdii comune ei știu să răspundă prin cea mai fidelă atașare la statul românesc și să se facă purtătorii cuvântului României creștine!

Revendicările corpului didactic

Recentul congres al Corpului didactic a pus cu brutalitate problema solidarității membrilor lui în lupta pentru revendicările profesionale. De unde în anul trecut, exact pentru aceiași cauză, dar în fața unui guvern în afară de partide, învățătorii și profesorii au făcut bloc și într'o impunătoare manifestare și-au afirmat neclintita voință de a lupta împotriva nedreptății ce li s'a făcut, prin situarea lor la un nivel mai scăzut decât celelalte categorii profesionale din Stat, de data aceasta — deși li se dase de guvernul Vaida o nouă lovitură morală, prin aplicarea reducerii salariilor numai lor — în locul unei manifestări solidare, s'a produs, pe un pretext cunoscut de toți — incidentul Forțu — o separare aproape definitivă între cele două asociații de dascăli.

Privită numai sub acest aspect — incidentul Forțu — problema pare neserioasă. Nu pentru jicnirea adusă unei persoane se jertfesc interesele unui întreg corp social, oricât de precumpănitor rol ar juca ambițiile oamenilor în destinele masselor. Credem deci că o cauză mai adâncă a despărțit pe profesori de învățători.

Domnul Toni, tare pe mandatul de deputat, căpătat tocmai în calitatea d-sale de reprezentant al Corpului profesional cel mai numeros din țară, crede că lupta trebue dusă în aceleași forme tradiționale de până acum, adică memorii, proteste, acțiune în parlament. Ce înseamnează acțiunea în parlament, s'a văzut cu ocazia votării legii de reducerea salariilor, când în fața intereselor de partid, interesele profesionale s'au eclipsat. Memoriile și protestele rămân platonice. Pot cel mult să trezească mila interesată a guvernanților aculturali și profitori, care să svârle, cum ar asvârli un os unei potăi flămânde, câteva puncte de gradație și atât. Lupta așa cum o vede Domnul Toni, care, în graba de a căpăta ceva, abdică și dela mândria și dela interesele generale ale corpului învățătoresc, pe care îl dă legat de mâini și de picioare balaurului politicianist, nu ni se pare o acțiune dintre cele mai fericite. Oportunismul nu e întotdeauna recomandabil, chiar pentru satisfacerea unor ambiții personale. Și toți învățătorii să aibă oare aceleași păreri ca d. Toni?

De altă parte, Asociația profesorilor secundari, evidențiind ineficacitatea metodei de luptă de până acum, a lansat un punct de vedere, dacă nu nou, în orice caz interesant: sindicalizarea. Pusă pe acest plan, lupta profesorilor ia un caracter mai înalt și mai decisiv. Cu toate acestea avem oarecari îndoeli asupra rezultatelor.

Un sindicat implică — înainte de orice — spirit de solidaritate. Organizația sindicală numai atunci poate da roade, când membrii ei sunt atât de mult pătrunși de spiritul de solidaritate, încât, în fața intereselor comune, va avea tăria să abdice dela interesele proprii. Ori, se știe individualismul anarhic al profesorilor, iar solidaritatea lor, atât timp cât vor fi înregimentați în partidele politice, acești Molochi ai vieții noastre publice, se va manifesta ca și cu ocazia reducerii salariilor. Deaceea profesorii cari s'au adunat în congres la Chișinău să deschidă bine ochii și să se cerceteze cu de-amănuntul înainte de a purcede la sindicalizare. N'am vrea să fim pesimiști, dar știm că acțiunile de massă ale Corpului didactic n'au dat niciodată roade, ci, cel mult, au favorizat ridicarea câtorva ambițioși, cari au isbit cei dintâi apoi în corpul care i-a înălțat. Non bis in idem!

VASILE CHRISTESCU

Tot mormântul fără cruce

Cu ocazia cunoscutelor evenimente deslănțuite la 24 Ianuarie a. c., pentru a se așeza o cruce la mormântul eroului necunoscut, sub presiunea populației creștine care s'a ridicat cu toată vigoarea spre a se curma blasfemiile deslănțuite împotriva unui preot în odăjdii și a studențimii și cari revendica crucea, interzisă de autoritățile noastre masonice, a fost nevoe de intervenția I. P. S. S. Patriarhul care și-a luat angajamentul în fața întregii lumi creștine că va depune de urgență o cruce monumentală demnă de mormântul eroului nostru simbol. Un comitet de acțiune sub înalta sa președinție trebuia să activeze în acest sens.

De atunci s'au împlinit 4 luni, termenul stabilit a trecut de mult și nu vedem absolut nici o inițiativă pozitivă.

Noi ne-am fi mulțumit și cu modesta cruce a studenților legionari, sfărtecată de autorități, dar să fie o cruce!

N'am vrea să credem că la mijloc n'ar fi fost decât o simplă intervenție „diplomatică". Nu; pentrucă noi știm că ortodoxia nu este diplomație, ci jertfă, și-apoi este la mijloc cuvântul și autoritatea însăși a Părintelui Patriarh căruia i s'a supus toată lumea.

Noi așteptăm neîntârziat ca Părintele Patriarh să-și transforme promisiunea în faptă, iar Uniunea Națională a studenților creștini și Centrul studențesc București, care și-au însușit întru totul vrednica acțiune a studenților legionari, să-și facă pe deplin datoria.

Altfel ar fi trist, iar mormântul nu poate rămânea fără cruce.

O lămurire

Intru'n urban schimb de scrisori avut cu d. asistent universitar Traian Herseni, d-sa mă lămurește că nu e extremist de stânga și că nu are nici un fel de venit de la stat, și-mi cere să declar dacă mă îndoesc de onorabilitatea d-sale.

In asemenea condițiuni firește că perfecta onorabilitate a d-lui Traian Herseni nu mai poate fi pusă de nimeni la îndoială.

M. P.

Tipografia ziarului „UNIVERSUL" Str. Brezoianu 23-25